

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Léta 1989 a 1990 v Blovicích.

Od sametové revoluce k prvním demokratickým volbám

Eva Školová

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra filozofie

Studijní program Humanitní studia

Studijní obor Humanistika

Bakalářská práce

Léta 1989 a 1990 v Blovicích.

Od sametové revoluce k prvním demokratickým volbám

Eva Školová

Vedoucí práce:

PhDr. Jan Lhoták, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, 21. 5. 2020

.....

Eva Školová

Poděkování

Za odborné vedení mé bakalářské práce, velkou míru trpělivosti a ochoty, rychlost, lidský přístup a také za cenné a velmi podnětné rady při zpracovávání práce děkuji vedoucímu práce PhDr. Janu Lhotákovi, Ph.D.

Obsah

1	Úvod	1
2	Blovice ve strukturách doby	3
2.1	Blovice před rokem 1989	3
2.2	Správní vývoj Blovic v 60. až 80. letech	5
2.3	Komunistická strana v Blovicích	6
2.4	Poslední volby před sametovou revolucí	8
3	Sametová revoluce	12
3.1	Aktivity před 17. listopadem	13
3.2	Události z Václavského náměstí a jejich důsledky	15
3.3	Situace v Blovicích v období listopadu 1989	19
4	Úvahy o jmenování nové vlády	22
4.1	Kandidáti na prezidenta Československé republiky	24
4.2	Průběh sametové revoluce v Blovicích	25
5	Události po listopadu 1989 v Blovicích	29
5.1	Změny ve vedení Městského národního výboru v Blovicích	29
5.2	Změny v ostatních blovických institucích	31
5.3	Vyjádření OF a ONV v předvolebním období	34
5.4	Názory OF na jednání příslušníků komunistické strany	36
6	Volby	37
6.1	Volby do Federálního shromáždění a České národní rady	37
6.2	Volby do obecního zastupitelstva	39
6.3	Změny ve vedení Městského národního výboru v Blovicích po volbách do obecních zastupitelstev	41
7	Závěr	44
8	Soupis pramenů a literatury	46
8.1	Literatura	46
8.2	Internetové zdroje	47
8.3	Prameny archivní	47
8.4	Prameny vydané	48
9	Resume	50

1 Úvod

Datum 17. listopadu zůstává v paměti několika generací. Vysokoškolští studenti tehdy uspořádali mítink k 50. výročí boje studentů za svobodu, který se následkem surového zásahu Veřejné bezpečnosti proměnil v demonstrační proces. Postupně se k nim přidávali umělci a ostatní lidé. Revoluce měla většinou klidný, „sametový“ průběh a jejím završením bylo zvolení Václava Havla prezidentem.

Sametová revoluce bývá obvykle vykládána jako dění vedené z centra státu, Prahy, kde také proběhly všechny klíčové události. Jak se ovšem události revolučního roku 1989 projevovaly a odrážely ve venkovských regionech?

Téma sametové revoluce jsem zvolila z důvodu, že je v současné době aktuální s ohledem na nedávno uplynulé dvacetileté výročí. Ve své práci jsem se ovšem zaměřila na průběh sametové revoluce a bezprostřední transformaci v jednom konkrétním mikroregionu, západočeských Blovicích. Jedná se o město poblíž obce, ve které žiji. V loňském roce byla k tomuto výročí uspořádána zaměstnanci Muzea jižního Plzeňska v Blovicích výstava na blízkém zámku Hradiště.

Cílem mé práce, založené na metodě deskripce, je zmapovat vývoj událostí let 1989–1990 v Blovicích. V první části budou Blovice představeny v nejširších souvislostech, podstatných pro další výklad. Pokusím se popsat, jaké v nich především v poválečném období fungovaly instituce. Naváží výkladem, jak pracovala v Blovicích komunistická strana a na čem se podílela. Následně podrobněji popíši průběh posledních voleb před sametovou revolucí, které se konaly v roce 1986, aby byly jasně popsány mocenské mechanismy fungující v období vypuknutí sametové revoluce. Zmíním také události předcházející sametové revoluci a nastíním situaci ohledně hlavního dění revoluce v Praze, abych regionální dění náležitě kontextualizovala.

V kapitole o událostech z Václavského náměstí se zaměřím na průběh samotné revoluce a poté přejdu k situaci v Blovicích. V poslední části popíši změny, které se udály následkem revoluce v blovických institucích, ve školství a také odstraňováním symbolů komunistického režimu. Poté přejdu k prvním demokratickým volbám a upřesním zásadní změny, které se udály ve vedení Městského národního výboru v Blovicích.

Při tvorbě jsem čerpala z archivních pramenů a literatury. S ohledem na výběr regionálního tématu ležela nejpodstatnější informační báze v archivních pramenech regionálního původu, které jsou uloženy ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, a dosud nebyly zpracovány. Primárním přínosem informací pro mne byla, byť s vědomím její tendenčnosti, *Kronika města Blovice* napsaná v průběhu let 1968–1989 a následně kronika města z let 1990 až 1997. Nezbytné údaje poskytly rovněž prameny vzniklé činností Městského národního výboru v Blovicích. Šlo především o zápisy z *jednání plenárních zasedání Městského národního výboru Blovice*. Vhodným doplněním byly články z regionálních periodik. V první řadě šlo o časopis *Nový život*. Další podstatné informace jsem čerpala ze *Zpravodaje města Blovic*, čtrnáctideníku vydávaného Městským národním výborem v Blovicích. Je uložen v Muzeu jižního Plzeňska.

Tématem průběhu sametové revoluce v Blovicích se dosud nikdo podrobněji nezabýval, takže nebylo možné pracovat s konkrétní odbornou literaturou. Nezbytný kontext, ovšem ideologicky pokřivený dobou svého vzniku, poskytla alespoň kniha redigovaná Václavem Kovaříkem a vydaná v roce 1984. Pokud jde o literaturu obecného rázu, nejvíce informací jsem čerpala z knihy Jiřího Suka *Labyrintem revoluce: aktéři, zápletky a křižovatky jedné politické krize (od listopadu 1989 do června 1990)*. V této knize autor podrobně popisuje začátek i průběh sametové revoluce, ustavení nové vlády a volbu prezidenta a následné první demokratické volby. Další pro mne velmi přínosná byla kniha *Občanské fórum*, jejímž autorem je Jan Bureš. V této knize podrobně popisuje vznik Občanského fóra a všechny aktivity s ním spojené.

2 Blovice ve strukturách doby

Blovice leží přibližně 25 km jihovýchodně od krajského města Plzně v údolí řeky Úslavy. Jedná se o obec městského typu, s počtem cca 4 140 obyvatel je nejlidnatější obcí okresu Plzeň-jih.¹

První zpráva o městečku se pojí k roku 1284. Původně trhovářská ves v předhusitské době se transformovala na městečko patřící cisterciáckému klášteru v Nepomuku.² V roce 1420 byl klášter vypleněn husity. Poté se Blovice dostaly do rukou pánů ze Švamberka a vladyků z Netunic, následně patřily Šternberkům. Roku 1509 byl udělen městečku Vladislavem Jagellonským výroční trh a právo volit si purkmistra. Šternberkové Blovice odprodali pánům z Roupova, kteří Blovice připojili k panství hradu Vlčtejna. Brzy poté se staly součástí sousedního hradištského panství. Od 18. století se Blovice stabilně uváděly jako město³ a v průběhu 19. století získaly další důležité městské atributy. K rozvoji Blovic přispělo, že se staly od roku 1850 téměř na sto let sídlem okresního soudu a berního úřadu. Od roku 1865 zde sídlilo i okresní zastupitelstvo. V průběhu let 1865–1868 došlo k výrazné kvalitativní změně ve způsobu života tehdejších obyvatel, a to díky výstavbě železniční dráhy císaře Františka Josefa I. z Plzně do Českých Budějovic.⁴

Původní převažující způsob obživy – zemědělství – tak začalo vytěšňovat řemeslo a průmysl, především díky kvalitní dojezdové vzdálenosti do Plzně.⁵ Nerušený rozvoj města přerušila druhá světová válka, jež znamenala pro blovické občany mnoho utrpení.

2.1 Blovice před rokem 1989

V roce 1945 utvořený blovický místní národní výbor byl kompetentní pro samotné město a připojené osady. Nejprve byl doplňován prostřednictvím akčního výboru Národní fronty, v roce 1954 se do něj poprvé volilo. V březnu roku 1954 byly totiž přijaty důležité ústavní zákony, tzn. ústavní zákon o národních výborech a zákon o volbách do národních výborů. Poté, v květnu roku 1954, na tyto zákony navázalo vládní nařízení o organizaci

---

¹ Databáze demografických údajů za obce ČR. *Český statistický úřad* [online]. Praha, ČSÚ, 2018 [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

² KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, s. 147.

³ PELANT, Jan. *Města a městečka Západočeského kraje*, s. 61–62.

⁴ *Blovice*. Pod patronací městského úřadu v Blovicích vydalo Okresní muzeum Plzeň-jih a městské kulturní středisko Blovice, rok 1994, s. 4.

⁵ KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku*, s. 150.

výkonných orgánů národních výborů. Jejich dosavadní složení zůstalo bez zásadních změn. Důležité je ovšem zmínit, že doposud jednotná skupina národních výborů byla rozdělena na městské národní výbory a místní národní výbory. Touto změnou byly jednotné národní výbory zrušeny. K zásadním změnám došlo rovněž ve vnitřní organizaci národních výborů. Došlo ke zrušení dlouhotrvajícího referentského systému. Místo referátů zaujaly odbory nebo správy národních výborů. V jejich čele již nestál člen rady, ale úředník.⁶

Městský národní výbor v Blovicích byl obnoven volbami z 19. května 1957 (voleno celkem 25 poslanců).⁷ Do gesce blovického národního výboru postupně byly začleňovány okolní obce (např. v roce 1960 došlo k připojení obce Hradiště).⁸ V roce 1984 takto připojenými lokalitami byly Bohušov, Hradiště, Hradištský Újezd, Komorno, Stará Huť, Štítov a Vlčice.⁹ Se správní změnou roku 1949 se Blovice staly dočasně také sídlem samostatného politického okresu Blovice, který zahrnoval celkem 89 obcí. Ani se zrušením okresu Blovice a vytvořením okresu Plzeň-jih neztratily Blovice funkci města okresního s přímou podřízeností obcí Chlum, Chocenice, Letiny, Louňavá, Seč, Zdemyslice a Ždírec. Město si tudíž, navzdory pozbytí okresní funkce, zachovalo větší část prvků své centrality.

Kromě správních úkolů město plnilo důležitou funkci kulturní (sídlo okresního muzea, okresního archivu, knihovny), školskou (gymnázium, střední odborné učiliště zemědělské, lidová škola umění, zvláštní škola) a prvků základní občanské obslužnosti (prodejny potravin, pošta). Důležitá byla koncentrace průmyslových zařízení: provozovna podniku Škoda Plzeň, závod reklamního podniku Merkur a Závod západočeských dřevařských závodů, n. p. Mariánské lázně. Uvedený výčet doplňovaly podniky zemědělské orientace: Strojní traktorová stanice Přeštice, provoz Blovice nebo Plemenářské středisko Blovice. Adekvátně zastoupena byla i zdravotní péče: poliklinika a obvodní zdravotní středisko.¹⁰ Centrální funkce Blovic tak umožňovala realizaci

---

⁶ HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, Jan JANÁK a Jan DOBEŠ. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*, s. 446–450.

⁷ Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, Městský národní výbor Blovice (nezpracovaný fond) (dále také jako SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice, nezpracovaný fond), kronika města 1955–1968, fol. 54r–55r.

⁸ Tamtéž, s. 134.

⁹ KOVAŘÍK, Václav. *Blovice 1284–1984*, s. 179.

¹⁰ KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku*, s. 150.

některých projektů okresního charakteru: ještě v 60. letech došlo k výstavbě a dokončení stavby budovy nové školy a sídliště s prodejnou potravin.¹¹

2.2 Správní vývoj Blovic v 60. až 80. letech

V roce 1960 došlo ke klíčové správní změně v dějinách Blovic. Byl zrušen blovický okres a současně se místní národní výbor transformoval v městský národní výbor (dále také jako MěstNV). Formálně tuto proměnu zakládalo rozhodnutí Krajského národního výboru v Plzni ze dne 2. září 1960, ovšem do národního výboru nového typu se v Blovicích volilo již v červnu.¹² Dne 12. června se ve 3 okrscích a 30 obvodech zvolilo celkem 30 poslanců.¹³ Následně 24. června proběhla volba předsedy (stal se jím Václav Tampa), náměstka předsedy (Bohumil Hillebrand), tajemníka (František Bláha) a šesti dalších členů rady. Současně se zvolilo 10 komisí zajišťujících výkon správní agendy v jednotlivých oborech činnosti: zemědělská, finanční, kulturně školská, zdravotní a sociální, místního hospodářství, bytová, pro výstavbu a zvelebení, plánovací, pro místní bezpečnost a veřejný pořádek a trestní. Předsedy byli vždy členové rady, členy z poloviny poslanci MěstNV, z poloviny ostatní občané.¹⁴ Činnost blovického městského národního výboru byla již brzy po jeho ustavení pozitivně hodnocena, v roce 1962 bylo pro město vyhodnoceno ONV Plzeň-jih jako vzorná obec.¹⁵

V nastíněném složení MěstNV pracoval až do roku 1964, kdy proběhly 14. června 1964 nové volby. Předsedou se na jejich základě stal Václav Tampa, náměstkem předsedy Bohumil Hillebrant a tajemníkem František Bláha (zbytek rady byl dále osmičlenný).¹⁶ Členové rady byli současně členy 10 komisí.¹⁷ Spokojenost stranických orgánů s plněním

---

¹¹ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1955–1968, s. 197.

¹² KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku*, s. 147.

¹³ Konkrétní výsledky včetně jmen zvolených poslanců uvádí SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1955–1968, fol. 136r.

¹⁴ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1955–1968, fol. 136v–137v.

¹⁵ KOVAŘÍK, Václav. *Blovice 1284–1984*, s. 53–55.

¹⁶ Tamtéž, s. 55.

¹⁷ Předseda komise výstavby a zvelebení – Bohumil Hillebrant, předseda komise ochrany veřejného pořádku – František Bláha, předseda plánovací komise – Václav Kovařík, předseda finanční komise – Ladislav Mareš, předseda školské a kulturní komise – Jan Poduška, předseda zemědělské komise – Karel Sládek, předseda průmyslové komise – Václav Tolar, předsedkyně komise obchodu – Vlasta Tomášková, předseda sociální komise – Vlastimil Bukovský, předseda bytové komise – Milan Brabec.

úkolu a práci tehdejšího obsazení blovické radnice potvrdilo ocenění předsedy Václava Tamy státním vyznamenáním.¹⁸

2.3 Komunistická strana v Blovicích

Komunistická strana Československa měla administrativní kontrolu nad celou společností. Členství v komunistické straně bylo takzvaným kádrovým předpokladem. Kdo nebyl členem, nemohl zastávat funkci vedoucího pracovníka v hospodářství, ve státní správě, ve vědě, školství atd. Dále také dětem, jejichž rodiče nebyli členy, nemohlo být umožněno vysokoškolské studium.¹⁹ Proto druhou mocenskou složkou, která určovala vývoj ve městě, byl právě příslušný orgán Komunistické strany Československa (dále také jako KSČ), jenž s městským národním výborem byl v úzké kooperaci.

Blovice zpočátku nepředstavovaly pro politickou aktivitu dělnického hnutí právě nejvhodnější prostředí. Blovický proletariát dojížděl za prací do plzeňské Škodovky. Někteří občané sezónně do Německa a Vídně. Několik dělníků, mlynářů a pekařů bylo zaměstnáno v mlýnech Josefa Karlíka.²⁰

Organizace KSČ byla v Blovicích založena v roce 1921 a jejími zakládajícími členy byli: Robert Racek, Václav Sklenář, Josef Průcha, Josef Burián, Vojtěch Diviš a Antonín Sládek. Většina z nich byla občany Blovic. Pouze poslední zmíněný pocházel z Chocenic. Komunistická strana se snažila o zlepšení životního postavení pracujících. Její úsilí se odrazilo na výsledcích obecních voleb konaných v Blovicích v roce 1932. Komunistická strana získala 41 hlasů, což bylo téměř o polovinu více než ve volbách do Národního shromáždění, poslanecké sněmovny a senátu, které se konaly v roce 1929 (v obecních volbách konaných v roce 1923 nezískala komunistická strana žádný hlas).²¹

První poválečné volby se konaly v květnu 1946. V Blovicích KSČ zvítězila s celkovým počtem 857 hlasů nad ostatními stranami: lidovou stranou, sociálně demokratickou a národně socialistickou stranou. Prázdné lístky zůstaly pouze tři. Poté samozřejmě došlo i k reorganizaci místního národního výboru.²²

---

¹⁸ KOVAŘÍK, Václav. *Blovice 1284–1984*, s. 58.

¹⁹ VALEŠ, Lukáš, ed. *Rok 1989 v Plzni a v západních Čechách*, s. 96.

²⁰ Jednalo se o tři mlýny – dva přímo v Blovicích (založené roku 1872), třetí v obci Zářečí.

²¹ KOVAŘÍK, Václav. *Blovice 1294–1984*, s. 37.

²² Tamtéž, s. 70.

V únoru roku 1948 tehdejší předseda vlády Klement Gottwald podal výzvu k tvorbě akčních výborů. V Blovicích měl 31 členů a do jeho čela byl jako předseda postaven dr. Vladimír Raffel, jehož později nahradil Rudolf Prokopec. Ve stejném období byly také ustavovány civilní hlídky na střežení pošty, nádraží, budovy místního národního výboru, sekretariátu KSČ a mnoha dalších objektů. Jednalo se o takzvané předchůdce Lidových milicí. První jednotka Lidových milicí v Blovicích o třinácti členech z provozu Škoda byla ustanovena v roce 1949.²³

Ve vývoji blovické komunistické strany byl důležitý rok 1949, kdy se v rámci nové státní organizace a potvrzení okresního statutu Blovic město stalo sídlem okresního výboru Komunistické strany Československa (OV KSČ). Prvním předsedou OV KSČ Blovice byl zvolen Josef Čechner a vedoucím tajemníkem Jindřich Zimanzl. Od té doby se v těchto funkcích občané po roce měnili až do roku 1953, kdy byla funkce předsedy okresního výboru zrušena a okresní konference volila pouze vedoucího tajemníka. V roce 1960 byl po územní reorganizaci politické a správní moci OV KSČ zrušen. Se zrušením okresu Blovice a vytvořením okresu Plzeň-jih okresní výbor KSČ (OV KSČ) v územním rozsahu starého okresu Blovice přestal fungovat, ale nahradil ho OV KSČ pro větší region (okres Plzeň-jih), jenž našel své sídlo znovu v Blovicích.

Proměny ve vnitřním vývoji Sovětského svazu se ve druhé polovině 60. let začaly projevovat i v dění československé KSČ a jejich regionálních organizací. Pohnuté události roku 1968 vedly k organizování podpisových archů pro podporu Dubčekovy politiky. Vyskytly se i pokusy organizovat akce proti nástupu spřátelených armád. Po srpnové krizi byly v celé stranické organizaci prováděny výměny legitimací na základě pohovorů. S mnoha členy se komunistická strana v průběhu tohoto období rozešla.

Blovičtí komunisté měli významný podíl na řešení některých sociálních problémů. Umožnili například rozšíření sídliště výstavbou nových bytových jednotek. Také se podíleli na výstavbě nového objektu mateřské školy. Tím vyřešili problém nedostatku míst v mateřské škole. Také se zabývali otázkou kulturního života ve městě. Mezi nejvýznamnější stranické organizace v obvodu města patřily závodní organizace provozu Škoda a stranické organizace Jednotného zemědělského družstva Komorno.²⁴

---

²³ V roce 1951 organizovala blovická Lidová milice brigádu v pohraničí na vybudování kontrolního průseku pro hlídky Pohraniční stráže.

²⁴ KOVAŘÍK, Václav. *Blovice 1284–1984*, s. 73–74.

Ve dnech 16. a 17. dubna 1988 se uskutečnila okresní konference OV KSČ. Bylo zde probíráno 9. zasedání ústředního výboru KSČ. Hovořilo se o demokracii. Ing. Vladimír Fara, vedoucí tajemník OV KSČ, pochválil členy jménem pracovního předsednictva i okresního výboru za trpělivost, pozornost a kázeň v průběhu jednání konference. Zároveň však pochválil i ostatní občany, kteří se účastnili veřejné diskuse. Promluvili zde dělníci, zemědělci, představitelé vesnických a uličních organizací. Vyjádřili zde plno podnětných kritických připomínek k politice strany, k problémům a nedostatkům, k práci strany v podmínkách přestavby a demokracie. Všechny jejich připomínky byly správné.

Komunistická strana si kritických názorů vážila. Jaroslav Molek, vedoucí oddělení ÚV KSČ a člen ústřední kontrolní a revizní komise KSČ (dále také jako ÚKRRK), zdůraznil, že hlavním úkolem při realizaci přestavby a demokracie je splnění úkolů státního plánu roku 1988 ve všech kvalitativních ukazatelích. Závěrem 9. zasedání ÚV KSČ bylo rozvíjet dál socialistickou společnost v zájmu lidu.²⁵

2.4 Poslední volby před sametovou revolucí

Roku 1986, nazvaného příznačně Mezinárodním rokem míru, se konaly poslední volby do zastupitelských orgánů ČSSR. Na všech úrovních se prvořadá pozornost věnovala projednání úkolů na léta 8. pětiletky (1986–1990) s výhledem do roku 2000. Rada MěstNV v Blovicích dne 17. března 1986 zřídila podle § 20 zák. ČNR č. 54/1971 Sb., na návrh městského výboru Národní fronty pro každý volební obvod komisi, která se skládá z předsedy, místopředsedy, tajemníka (jednatele) a potřebného počtu dalších členů.²⁶ Úkolem všech 53 volebních komisí bylo dohlížet na přesné dodržování předpisů o volbách do národních výborů, registrovat kandidáty Národní fronty na poslance městského národního výboru, zajistit okrskovým volebním komisím hlasovací lístky pro volby, dohlížet na správný průběh voleb, zajišťovat výsledky voleb v příslušném volebním obvodu a po skončení sepsat zápis, který byl následně předložen blovické městské volební komisi Národní fronty, která řídila volby do Městského národního výboru v Blovicích. Obvodní volební komise také rozhodovaly o případných stížnostech na nestandardní

---

²⁵ SOKA Plzeň-jih, OV KSČ Plzeň-jih, inv. č. 14, zápis z jednání okresní konference, 16. a 17. 4. 1988, kar. 4.

²⁶ SOKA Plzeň-jih, Okresní národní výbor Plzeň-jih, (nezpracovaný fond), č. př. 1059, Vyhláška MěNV Blovice o stanovení volebních obvodů pro volby 1986, kar. 5A.

postup okrskových volebních komisí, vydávaly zvolenému kandidátovi osvědčení o zvolení poslancem a odevzdávaly opisy o volbách do národního výboru do úschovy.²⁷

Vlastním volbám předcházela série různých předvolebních akcí v režii ZO KSČ.²⁸ Šlo především o veřejné schůze v průběhu dubna v závodech, v podnicích a ve školách. Cíleno bylo jak na mladé voliče a zvláště prvovoliče (dne 18. dubna s nimi byly uskutečněny předvolební hovory v Domě pionýrů), tak na složky Národní fronty²⁹ formou soutěže. Vyvrcholením byla předvolební schůze občanů města v sále Lidového domu 24. dubna od 18 hodin. Občané byli seznámeni s kandidáty NF a s návrhem volebního programu na příští pětiletku. Účastní byli též kandidáti do ONV a kandidát poslance do KNV za Blovicko Josef Kozel. Poslední fází obligatorních příprav byla schůzka všech 53 komisí s tajemníkem MěstNV dne 15. května 1986.³⁰ Převzali kopie voličských seznamů svého volebního obvodu a legitimační lístky pro voliče, v nichž registrovali svého kandidáta na poslance. Volby proběhly ve dnech 22. a 23. května v Blovicích ve třech volebních místnostech (internát odborného učiliště zemědělského, v budově MěstNV a na zámku Hradiště). Zúčastnilo se celkem 99,96 % zapsaných voličů a volební lístky odevzdalo 2 519 voličů. Zvoleno bylo celkem 53 poslanců.³¹ Následovalo ustavující plenární zasedání MěstNV 19. června 1986 za účasti 50 poslanců (tři byly omluveni), dále čtyř poslanců do ONV a poslance do KNV. Všichni přítomní poslanci složili slib a byla provedena volba vedení. Novým předsedou se stal Karel Prokopec. Byl vyučen zámečnickem, pracoval v podniku Škoda v Blovicích a působil již v různých funkcích ve městě. Místopředsedou byl zvolen Zdeněk Honz a novým tajemníkem se stal Jiří Telekeš. Tato tři jména doplnilo ještě 8 členů rady.

---

²⁷ SOKA Plzeň-jih, Okresní národní výbor Plzeň-jih (nezpracovaný fond), č. př. 1059, Vyhláška MěNV Blovice o stanovení volebních obvodů pro volby 1986, kar. 5A

²⁸ Dobovým slohem: Politicko-organizační zabezpečení voleb bylo pro městský národní výbor, městskou organizací KSČ a městský výbor Národní fronty nelehkou prací v celé první polovině roku 1986 (SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1968–1989, s. 163).

²⁹ Mezi složky Národní fronty patřily tyto organizace: Svaz požární ochrany (dále také jako SPO), Československý svaz žen (dále také jako ČSŽ), Tělovýchovná jednota Sokol (dále také jako TJ Sokol).

³⁰ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1968–1989, s. 163.

³¹ Václav Špaček, Jan Poduška, Josef Svoboda, Milada Vyletová, Anděla Milfortová, Josef Kajer, Jiřina Hodková, Zdeňka Brandlová, Karel Krosnař, Věra Skalová, Karel Žítek, Marie Rupertová, František Bláha, Jiří Telekeš, Josef Havlíček, Hana Kuncendörferová, Jitka Vaněrková, Miloslava Bláhová, Eduard Hoček, Václav Volf, Stanislav Beníšek, Václav Ovsík, Josef Lenc, Jan Brázda, Petr Úbl, Jan Boba, Marie Vyoralková, František Jíra, Václav Kovařík, Stanislav Hrubý, Václav Mencl, Jaroslav Tolar, Jaroslav Sedláček, Karel Škrábek, Pavel Otta, Marie Polívková, Karel Sládek, Vlastimil Jaroš, Věra Houdková, Miroslav Volf, Josef Sýkora, Eva Pančíková, Jaroslava Mašková, Karel Prokopec, Karel Štrér, Zdeněk Honz, Jaroslav Tříška, Josef Fiala, František Zdvořáček, Jiří Hora, Pavel Houdek, Stanislav Lajtner.

Schůze poté pokračovala volbou členů komisí a výboru lidové kontroly. Pokud jde o komise, MěstNV jich zřizoval 11: finanční (šestičlenná),³² výstavby a plánování (devítičlenná),³³ místního a bytového hospodářství (šestičlenná),³⁴ obchodu a cestovního ruchu (čtyřčlenná),³⁵ školská a kulturní (šestičlenná),³⁶ zdravotní a sociální (osmičlenná),³⁷ pro mládež a tělovýchovu (pětičlenná),³⁸ komise péče o rodinu a dítě (šestičlenná),³⁹ ochrany veřejného pořádku (pětičlenná),⁴⁰ pro projednání všech přestupků (dvanáctičlenná),⁴¹ branné výchovy (dvoučlenná)⁴², sbor pro občanské záležitosti (dvoučlenná)⁴³. Komise doplnil jedenáctičlenný výbor lidové kontroly.⁴⁴ V závěru ustavující schůze byl přijat volební program Národní fronty a socialistický závazek. Na jeho tvorbě se podílela většina občanů a organizace Národní fronty. Hlavním cílem městského národního výboru bylo sjednat vůli občanů a úspěšně pokračovat na rozvoji města. Socialistický závazek pro rok 1986 byl členěn do jednotlivých oblastí.⁴⁵ Byl výrazně ovlivněn průběhem předvolebních schůzí. Plnil plánované úkoly v oblasti ekonomické a sociální na dané volební období. Jednalo se například o dokončení výstavby nákupního střediska potravin Na Růžku, nebo dokončení výstavby kabinetů ZŠ. Dále

---

³² Předsedou byl Václav Volf a tvořili ji poslanci: František Zdvořáček, Jaroslava Mašková, Jarmila Brožová, Milena Fraňková, Vlasta Trhlíková a Marie Bláhová.

³³ Předsedou byl Ing. Karel Škrábek a tvořili ji poslanci: Jaroslav Sedláček, Eduard Hašek, Karel Sládek, Miroslav Volf, Stanislav Janda, František Hraběta, Jaroslav Krpejš, Jan Láska a Josef Mráz.

³⁴ Předsedou byl Stanislav Hrubý a tvořili ji poslanci: Josef Lenc, Josef Havlíček, Stanislav Jíra, Zdeněk Mašek, Růžena Matasová a Ivana Baumruková.

³⁵ Předsedou byl Karel Žítek a tvořili ji poslanci: Jan Poduška, Hana Kuncendörferová, Hana Prokopcová a Ladislav Hanzlík.

³⁶ Předsedou byl Petr Úbl a tvořili ji poslanci: Karel Krosnař, Milada Vyletová, Miroslava Bláhová, Pavel Otta, Ladislava Krňoulová a Josef Sladký.

³⁷ Předsedkyní byla Věra Skalová a tvořili ji poslanci: Marie Rupertová, Anděla Milfortová, Marie Vyorálková, Pavla Bystřická, Miloslava Šimková, Eva Menclová, Jaroslava Sýkorová a Vlastimil Bukovský.

³⁸ Předsedou byl Václav Kovařík a tvořili ji poslanci: Jaroslav Tolar, Josef Svoboda, Marie Hošková, Oldřich Vránek, Ivana Hrubá.

³⁹ Předsedkyní byla Zdeňka Brandlová a tvořili ji poslanci: Jiřina Hošková, Marie Bláhová, Miloslava Zemanová, Marie Bobová, Eliška Špačková a Vlasta Matoušková.

⁴⁰ Předsedou byl Jaroslav Šimek a tvořili ji poslanci: Stanislav Beníšek, Věra Žitková, Josef Fiala, Jiří Růžička a Karel Jindra.

⁴¹ Předsedou byl Jan Brázda a tvořili ji poslanci: Eva Pančíková, Jan Poduška, Jan Bota, Josef Kajer, František Zdvořáček, Karel Sládek, Josef Lenc, Karel Krosnař, Josef Sýkora, Josef Svoboda, Jiřina Hodková, Anděla Milfortová.

⁴² Předsedou byl Karel Prokopec, místopředseda František Bláha, zbývající členové ustanoví rada MěstNV.

⁴³ Předsedkyní byla Marie Polívková, tajemnicí Miloslava Zemanová, ostatní členy ustanoví rada MěstNV.

⁴⁴ Předsedou byl Vlastimil Jaroš a tvořili ji poslanci: Ing. Václav Mencl, Jitka Vaněrková, Václav Oulík, Karel Štrér, Josef Kajer, František Berka, Karel Bosman, Karel Šabata, Jarmila Červená, Václava Šiplová a Jindřiška Bočanová.

⁴⁵ Oblast politicko-organizační, oblast ideově výchovná, oblast ekonomická, podíl závodů a organizací.

výstavbu kanalizačního sběrače čističky odpadních vod. Významnou roli v oblasti ekonomické a sociální zahrnovaly také výrobní podniky (vycházelo se z předpokladu dobré spolupráce místních podniků a závodů). V této pětiletce měla být realizována výstavba obilných sil. Merkur Blovice jednal o plynofikaci závodu. Ta měla být provedena v průběhu let 1989 a 1990. Společenské organizace rovněž investovaly do svých zařízení, například do TJ Sokol a jiných. Organizace Národní fronty se snažily o zvyšování celkové úrovně životního prostředí v celém městě. Pro dosažení všech cílů měly veliký význam organizátorské práce. Jejím podstatou byla práce s lidmi za účelem upevnování vztahů občanů k socialistické republice a na jejich výchovu k socialistickému vlastenectví. Každoročně byly pořádány oslavy výročí Vítězného února, májové oslavy a mnoho dalších akcí za hojné účasti občanů. Největší zájem občanů zaujímala oblast ekonomická. V této oblasti byl požadován nejnáročnější přístup nepříliš aktivních občanů. Byly tím míněny především akce investičního i neinvestičního charakteru a rovněž institucí a závodů ve městě.⁴⁶ Pro zvýšení efektivnosti práce národního výboru, občanských výborů i jednotlivých poslanců bylo třeba stanovovat plnění úkolů věcně, ale zároveň dbát na jejich plnění.⁴⁷

Volební rok 1986 uzavřela ve dnech 23. 9. až 6. 10. 1986 veřejná shromáždění občanů spojená s volbou občanského výboru. Pro nové volební období bylo zvoleno 16 občanských výborů, z toho 12 bylo přímo ve městě a zbývající 4 v přidružených obcích (Štítov, Vlčice, Komorno, Hradištský Újezd).

---

⁴⁶ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), zápis z jednání 4. plenárního zasedání MěstNV Blovice, 12. 12. 1986, kar. 5.

⁴⁷ *Zpravodaj města Blovice*, ročník 1986, červen, č. 3, s. 2–4.

3 Sametová revoluce

Druhá polovina 80. let znamenala v politice Sovětského svazu a jeho politických satelitů ve střední a východní Evropě zásadní změnu. Úsilí Michaila Gorbačova dosáhnout přestavby společnosti se zvláště ve vazalských zemích setkávalo s rozpaky. V Československu vládl v roce 1989 zvláštní nepokoj. Na první pohled se nic zvláštního nedělo, avšak ve vzduchu viselo plno očekávání, ale zároveň i strach. Převratné události, jež se odehrály v sousedních zemích, přesněji řečeno v Polsku a Maďarsku, posilovaly tendence ke změnám.⁴⁸ První významnou událostí roku 1989 byl tzv. Palachův týden. V týdnu od 15. do 21. ledna 1989 se konala manifestace studentů na Václavském náměstí v Praze k uctění památky Jana Palacha, jenž se před 20 lety pokusil v horní části Václavského náměstí o sebeupálení.⁴⁹ Svým činem šokoval československou veřejnost i státní moc.⁵⁰ V tomto týdnu vyšel najevo nečekaně silný odpor ke komunistickému režimu v Československu. Ve většině jiných zemí se změny politického režimu začaly již realizovat. O lednové události se zajímala média (např. radiová stanice Svobodná Evropa), dokonce i zahraniční média měla dobrý důvod zahrnovat toto dění do svých zpravodajství. Na tyto události navázala petiční hnutí. Někteří umělci, vědci i řada jiných občanů se vyslovili pro zahájení dialogu státní moci s občanskými iniciativami a propuštění Václava Havla i jiných politických vězňů.⁵¹ Demonstrace byla ovšem potlačena pořádkovými silami Veřejné bezpečnosti.⁵²

Později byl v místních novinách „*Nový život*“ otištěn článek, jehož autorem byl Vladimír Štrunc, pracovník ONV Plzeň-jih. Prostřednictvím tohoto článku se vyjádřil k uplynulým událostem na Václavském náměstí. Kritizoval všechny protisocialistické akce, jichž se zúčastnili především mladí lidé. Poznamenal, že on sám patří k této věkové kategorii. Odsuzoval postoj mladých lidí s argumentem, že nemohou hodnotit události před

---

⁴⁸ SUK, Jiří. *Labyrintem revoluce: aktéři, zápletky a křížovatky jedné politické krize (od listopadu 1989 do června 1990)*, s. 37.

⁴⁹ SKÁLA, Adam a kol. *Dějiny města Plzně 3*, s. 219.

⁵⁰ BUREŠ, Jan. *Občanské fórum*, s. 16.

Svou smrtí chtěl dokázat nesouhlas s počínající normalizací. Ve velice vážném stavu byl převezzen na kliniku popálenin v pražské Legerově ulici, kde bohužel 19. ledna vážnému zranění podlehl. Palach byl studentem pražské vysokoškolské fakulty. V den jeho pohřbu, který se konal 25. ledna, byla zrušena výuka na vysokých školách.

⁵¹ SUK, Jiří. *Labyrintem revoluce: aktéři, zápletky a křížovatky jedné politické krize (od listopadu 1989 do června 1990)*, s. 82–83.

⁵² SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1968–1989, s. 29.

20 lety. Z druhé strany je politoval, že se nechají ovlivňovat buď zpravodajskými centry, nebo staršími odpůrci našeho státu, kteří se sami takových akcí zúčastňují pouze zřídka. Dodal, že v době přestavby státu by bylo daleko více prospěšné, aby mladí lidé chápali demokracii v takovém smyslu, že budou aktivně pomáhat k urychlení procesu demokratizace tím, že své návrhy budou uplatňovat přímo v pracovním procesu.⁵³

3.1 Aktivity před 17. listopadem

Již v létě roku 1989 se začaly projevat nespokojenosti československé veřejnosti s vládnoucím režimem a zároveň jeho neochoty zahájit reformy. Mezi jednotlivými nezávislými iniciativami české opozice se v průběhu léta 1989 začaly projevat neshody týkající se k chystané demonstrace u příležitosti výročí 21. srpna. Dne 9. 8. bylo těmito iniciativami: Hnutím za občanskou svobodu, Demokratickou iniciativou a Sdružením T. G. Masaryka vydáno prohlášení vyzývající občany k účasti na hodinovém protestním korzu uskutečněném na pěší zóně v Praze. Den poté bylo zveřejněno Chartou 77, Nezávislým mírovým sdružením, Společností přátel USA, Českými dětmi, Mírovým klubem Johna Lennona a Polsko-československou solidaritou „Slovo k srpnovému výročí“⁵⁴, v němž byly uspořádány obavy z možného ozbrojeného zásahu státní moci proti účastníkům demonstrace u příležitosti výročí 21. srpna.⁵⁵

V září roku 1989 dochází k výraznějším změnám. Dne 6. září byl představiteli kulturní a vědecké obce založen Kruh nezávislé inteligence (dále také jako KNI). Mezi jeho priority patřila demokratizace ČSAV, novelizace vysokoškolského zákona a obnovení kvalitní úrovně československého školství. Ve stejném měsíci tohoto roku proběhly ještě další protestní aktivity. Mezi ně patřilo prohlášení Československé demokratické iniciativy z 15. 9. 1989, v němž byli občané vyzváni ke stupňování všech možných forem opozičního nátlaku na představitele režimu, od petiční činnosti až po veřejné manifestace. Výzva k otevření dialogu s protestující veřejností byla několika signatáři petice zvané Několik vět adresována premiéru Adamcovi.

Měsíc září byl i ve znamení diskusí o současném postavení a možnostech československé opozice. Václav Havel se počátkem října 1989 vyjádřil v článku v Lidových novinách k diskusi o současné podobě opozice a stavů její činnosti. To, že lidé

---

⁵³ ŠTRUNC, Vladimír. Tak chápou demokracii? *Nový život* 19, 1989, č. 5, 1–2, s. 1.

⁵⁴ BUREŠ, Jan. *Občanské fórum*, s. 20.

⁵⁵ Tamtéž.

chodí na demonstrace, podle něj neznamenal zaručenou budoucí úspěch. V průběhu dalších podzimních měsíců roku 1989 nadále narůstala nespokojenost občanů s absencí pozitivní reakce mocenských struktur na volání opozice. Skupina protestujících občanů byla sice nevelká, ale nebyla ochotna podpořit stávající režim.⁵⁶

Velmi zajímavou kapitolou v předlistopadovém Československu byly aktivity vysokoškolských studentů spjaté především se Socialistickým svazem mládeže (dále také jako SSM). Mezi studenty pražských vysokých škol stoupala nespokojenost s příliš formální a strnulou podobou aktivit SSM, proto se již na podzim roku 1988 vytvořil nezávislý orgán nazvaný Studentské tiskové a informační středisko (dále také jako STIS). Pomocí tohoto střediska byly monitorovány nálady a poměry na jednotlivých fakultách. Dále pomáhalo zakládat fakulturní časopisy a také poskytovalo právní pomoc studentům pronásledovaným za politické postoje. Studenti také pořádali diskusní fóra, jež byla oficiálně povolenou formou diskuse.

Tato fóra byla pořádána již od podzimu roku 1988 a byli na ně zváni také představitelé komunistického režimu. Diskutovalo se například k tématu demonstrace v tzv. Palachově týdnu a následných politických procesech. Studenti také vyjádřili podporu zatčenému Václavu Havlovi. Mezi nejčastější dotazy studentů z těchto fór patřily dotazy jako: „Proč nejsou zveřejňovány knihy spisovatelů žijících v emigraci? Proč se učitelé bojí nahlas říct svůj názor? Proč sdělovací prostředky lžou? Proč nenecháte Chartu 77 vyjádřit její postoje? Kdo velel zásahu na Václavském náměstí v lednu 1989? apod.“⁵⁷ Koncem října roku 1989 založili studenti Nezávislé studentské sdružení Stuha. V programu tohoto sdružení požadovali studenti účast na demokratizaci společnosti, obnovení nezávislé akademické půdy, zastavení trestního stíhání studentů za činnost v nezávislých iniciativách apod. Již na počátku listopadu na jednom z dalších studentských fór vypukl konflikt s politickou mocí. Podnětem konfliktu byla žádost studentů o zrušení čl. 4. Ústavy ČSSR o vedoucí úloze KSČ. Poté byly všechny fakulturní výbory SSM rozpuštěny. V důsledku tohoto dění na vysokých školách kritizoval předseda SSM Vasil Mohorita na sjezdu pořádaném dne 9. 11. 1989 neochotu vedení KSČ zahájit společenské reformy. Na tomtéž

---

⁵⁶ BUREŠ, Jan. *Občanské fórum*, s. 22.

⁵⁷ Tamtéž, s. 24.

sjezdu dostal odpověď od Miloše Jakeše. Odpověď byla jasným varováním, že ze strany KSČ nebudou tolerovány žádné snahy o likvidaci socialismu.⁵⁸

3.2 Události z Václavského náměstí a jejich důsledky

Doutnající nespokojenost dokázala teprve ve spojení s masovými demonstracemi definitivně rozložit struktury starého režimu. Vše začalo v pátek 17. listopadu 1989. V tento den pražští studenti uspořádali mítink k 50. výročí boje studentů za svobodu, který se proměnil v demonstrační pochod z Albertova na Václavské náměstí za účasti několika desítek tisíc lidí. Tyto aktivity v průběhu několika hodin přerostly do nepřetržitého řetězce občanských nepokojů. Okresní a krajsí funkcionáři byli děním v Praze zaskočeni. Krajské a lidové štáby Lidových milic byly okamžitě uvedeny do pohotovosti.⁵⁹

Mezi první účastníky stávků patřili studenti vysokých škol. V průběhu stávků vycházel od 30. 11. do 30. 12. 1989 časopis Plzeňský student. Vycházel zcela zdarma, byl vydáván koordináčním stávkovým výborem a byl k dostání po celém městě, prostřednictvím stávků PNS, nebo byl nabízen i studenty osobně. Obsahoval pouze jeden list, ovšem s informacemi z obou stran. Informace v něm obsažené se týkaly především průběhu stávků. V mnoha případech nahrazoval politickou osvětu a stimuloval politické uvědomění.

Například ve výtisku ze 4. prosince 1989 byla obsažena informace o zrušení vedoucí úlohy KSČ (článek 4 Ústavy) ze dne 29. 11. 1989, o němž Pravda informovala pouze letmo.

Největší vlnu odporu proti režimu rozpoutal brutální zásah tzv. pořádkových sil. Tím přetekl pohár trpělivosti většiny občanů a ti začali v sobotu 18. 11. 1989 okamžitě jednat.⁶⁰ Názory lidí na změnu režimu se mísily. „Brutální zásah policistů proti demonstraci v Praze vyvolal vlnu odporu i v prozatímní poklidné veřejnosti.“⁶¹ Po zásahu bezpečnostních sil a vzpomínkami na rok 1968 (invaze sovětských vojsk) většina lidí nevěřila, že by se politická situace změnila tak dramaticky.

---

⁵⁸ BUREŠ, Jan. *Občanské fórum*, s. 24–25.

⁵⁹ SUK, Jiří. *Labyrintem revoluce: aktéři, zápletky a křižovatky jedné politické krize (od listopadu 1989 do června 1990)*, s. 37.

⁶⁰ BUREŠ, Jan. *Občanské fórum*, s. 41.

⁶¹ VALEŠ, Lukáš, ed. *Rok 1989 v Plzni a v západních Čechách*, s. 97.

Předpokladem mnohých byla pouze změna ve vedení KSČ. Nikdo neočekával, že dojde k úplnému zrušení vedoucí úlohy KSČ.⁶² Mezi hlavní důvody účasti studentů v generální stávce byly požadavky, které studenti chtěli co nejdříve projednat a následně řešit.⁶³ Vyzvali všechny občany, kterým není lhostejný stav naší společnosti k účasti na generální stávce, a prohlásili, že se distancují od jakéhokoli projevu násilí.⁶⁴ Mezi požadavky stávkujících, především studentů, patřilo okamžité potrestání osob odpovědných za rozpoutání pražského masakru a zveřejnění jejich jmen. Chtěli diskutovat o současných problémech v republice mezi všemi složkami společnosti a poskytnout prostor ve všech sdělovacích prostředcích. Dalším požadavkem bylo jednání o uskutečnění mimořádných svobodných voleb, přehodnocení vedoucí úlohy jediné strany a legalizace Lidových novin a ostatních nezávislých tiskovin podporujících demokratizaci společnosti. A v neposlední řadě okamžité osvobození obviněných osob ve výkonu trestu, které byly označovány za politické vězně.⁶⁵

Následující den, v neděli 19. 11. 1989 vzniklo Občanské fórum (dále také jako OF). Jeho založení lze mohli označit za nejvýznamnější událost z hlediska dalšího průběhu politických změn v roce 1989. Občanské fórum bylo skupinou usměrňující další vývoj revoluce a základnou odporu vůči stávkujícímu režimu. Bylo to spontánně vzniklé hnutí občanů, jejichž cílem bylo hledání úniku ze současné krizové situace. Materiály Občanského fóra se šířily z centra do všech měst. Všechny organizace, s nimiž OF přicházelo do styku, ho měly respektovat jako rovnocenného partnera. Lidé měli stále udržovat stávkovou pohotovost. Program OF měl být podporován. Jeho cílem bylo nejen zavedení demokracie, ale i celkový rozvoj země. Vyvrcholením tohoto programu měly být svobodné volby s řádnou účastí celého národa.⁶⁶ V jeho založení sehrál důležitou roli Václav Havel, jenž byl všemi proudy respektovanou autoritou. Den poté, tedy v pondělí 20. listopadu, demonstrovalo na náměstí více než 100 000 lidí. Zaplnili celý prostor

---

⁶² VALEŠ, Lukáš. *Listopad '89 v Klatovech, aneb, Klatovy v přelomových letech 1989–1990*, s. 46.

⁶³ Mezi studentské požadavky patřilo například: poskytování pravdivých informací veřejnosti o průběhu stávky, diskuse o současných problémech v Československu, jednání o vypsání mimořádných a přímých volbách, přehodnocení ústavního zakotvení vedoucí úlohy jedné strany ve společnosti, žádost o legalizaci Lidových novin a všech nezávislých tiskovin podporující demokracii. Okamžité osvobození osob ve výkonu trestu označované za politické vězně.

⁶⁴ VALEŠ, Lukáš, ed. *Rok 1989 v Plzni a v západních Čechách*, s. 87–89.

⁶⁵ Tamtéž, s. 88–89.

⁶⁶ VALEŠ, Lukáš a PETRÁŠ, Jiří. *Česká města a okresy v letech 1989–1990*, s. 50–53.

Václavského náměstí i přilehlé ulice. Demonstranti skandovali, vykřikovali různá hesla. Tyto události představovaly projev kolektivity v masové podobě.⁶⁷

Dne 26. listopadu se na Letenské pláni uskutečnila schůzka OF s vedením KSČ. Byly vzneseny hlavní požadavky: odstoupení předních českých politiků a propuštění politických vězňů, vznik parlamentní komise pro vyšetření zákroku policejních sil proti manifestaci pořádané studenty a také svoboda tisku a informací. V závěru se představitelé KSČ a OF dohodli, že v jednání budou pokračovat po skončení generální stávky, tedy 28. listopadu.⁶⁸

Zakladatelé OF usilovali především o to, aby jména všech účastníků reprezentovala co nejvíce společenských vrstev, zároveň zástupce všech opozičních skupin, jak je zřejmé i z podpisů pod prvním prohlášením OF.⁶⁹

„Na setkání v hledišti pražského Činoherního klubu bylo dne 19. 11. 1989 ve 22 hodin ustaveno Občanské fórum jako mluvčí té části čs. veřejnosti, která je stále kritičtější k politice současného čs. vedení a která byla v těchto dnech hluboce ořísená brutálním masakrem pokojně manifestujících studentů. Práce tohoto fóra se účastní Charta 77, Čs helsinský výbor, Kruh nezávislé inteligence. Hnutí za občanskou svobodu, Artforum, Obroda, Nezávislí studenti, Čs, demokratická iniciativa, VONS, Nezávislé mírové sdružení, Otevřený dialog, Čs centrum PEN klubu, někteří členové Čs. Strany socialistické, Čs. strany lidové, církvi, tvůrčích a jiných svazů, někteří bývalí i současní členové KSČ a další demokraticky smýšlející občané. Občanské fórum se cítí být způsobilé okamžitě jednat se státním vedením o kritické situaci v naší zemi, vyjadřovat aktuální požadavky veřejnosti a jednat o jejich řešení.

Takové jednání, které by mělo být začátkem celospolečenské diskuse o budoucnosti Československa, se Občanské fórum začít jednáním o těchto naléhavých a širokou veřejností stále otevřeněji formulovaných požadavcích:

- 1) aby ihned odstoupili se svých funkcí ti členové předsednictva ÚV KSČ, kteří jsou bezprostředně spojeni s přípravou intervence pěti států Varšavské smlouvy z r. 1968 a kteří jsou odpovědní za mnoholetou devastaci všech oblastí*

---

⁶⁷ SUK, Jiří. *Labyrintem revoluce: aktéři, zápletky a křižovatky jedné politické krize (od listopadu 1989 do června 1990)*, s. 37.

⁶⁸ Tamtéž, s. 45.

⁶⁹ BUREŠ, Jan. *Občanské fórum*, s. 43.

společenského života u nás. Jmenovitě jde o Gustava Husáka, Miloše Jakeše, Jana Fojtíka, Miloslava Zavadila, Karla Hofmana a Aloise Indru. Zhoubná politika těchto lidí, kteří po léta odmítali jakýkoliv demokratický dialog se společností, zcela zákonitě vyústila do hrůzných událostí posledních dnů

- 2) *aby ihned odstoupil první tajemník MN KSČ v Praze, Miroslav Štěpán a federální ministr vnitra František Kincl, kteří jsou odpovědni za všechny zásahy, které policie v posledních provedla proti pokojně manifestujícím občanům.*
- 3) *aby byla ustanovena komise, která konkrétně vyšetří tyto zásahy, zajistí jejich viníky a navrhne jejich potrestání. V této komisi musí být zástupci Občanského fóra.*
- 4) *aby byli okamžitě propuštěni všichni vězňové svědomí včetně těch, kteří byli zadrženi v souvislosti s posledními manifestacemi.*

Občanské fórum žádá, aby toto provolání, bylo publikováno v oficiálních československých sdělovacích prostředcích.

Občanské fórum se staví celou svou autoritou za myšlenku generální stávky dne 27. 11. od 12.00 do 14.00. hod., k níž vyzvali pražští vysokoškoláci a chápe ji jako výraz podpory požadavků, o nichž chce se státním vedením jednat.

Občanské fórum se domnívá, že jeho vznik a práce odpovídá vůli 40 000 dosavadních signatářů petice Několik vět, a je otevřeno všem složkám a silám československé společnosti, kterým záleží na tom, aby i naše země začala pokojným způsobem hledat cesty k demokratickému společenskému uspořádání, a tím i k hospodářské prosperitě.⁷⁰

Od 22. listopadu se začaly šířit plakáty vylepované studenty. Byly považovány za velice důležitý zdroj informací a ovlivňovaly občany k účasti na manifestacích, kde byli seznamováni s programem Občanského fóra. Jednotky Lidových milicí se pokoušely

---

⁷⁰ KOUTSKÁ, Ivana, Vojtěch RIPKA a Pavel ŽÁČEK, ed. *Občanské fórum, den první: vznik OF v dokumentech a fotografiích.*

Za občanské fórum: Ing. Rudolf Batěk, Petr Čepek, Václav Havel, Milan Hruška, prof. Dr. Milan Jelínek, Milan Kňažko, Dr. Lubomír Kopecký, CSc., Jirí Křížan, Václav Malý, Martin Mejstřík, Petr Oslzlý, doc. Dr. Libor Pátý, CSc., Jana Petrová, Jan Huml, prof. Dr. Věnek Šilhán, Ondřej Trojan, Ing. Josef Vavroušek, CSc., Saša Vondra.

plakáty strhávat, ovšem jen s velmi malým úspěchem.⁷¹ Generální stávka představovala pro komunisty stále větší hrozbu, proto se neustále snažili přimět studenty k jejímu ukončení. Ti však jednohlasně odmítli. Posléze začali být komunisté aktivnější.⁷²

Zajímavé je nahlédnout do uvažování příslušníků Lidových milicí. Odsuzovali všechny ty, kteří se v jejich očích pokoušeli manipulovat s myšlením lidí. Žádali různá opatření proti všem, kteří ruší klid a pořádek v zemi. Kritizovali předně divadelní umělce. Většina umělců v minulosti byli dobří a skromní lidé. Proč by tedy dnešní umělci měli být něčím zvláštním? Od vysoce kvalifikovaného inženýra nebo dělníka by se měli lišit pouze skromností, láskou k lidem a vlasti. Vyzývali je, aby přišli na nějaký čas pracovat mezi dělníky a poznali tak problémy každodenní práce. V minulé republice žili umělci převážně ve špatných životních podmínkách. To, že v současné době žijí v daleko lepších podmínkách, je zásluhou dělníků a rolníků. Umělce národ ocenil a oni nyní paradoxně stávkují. Cestují na Západ a obdivují jen to pěkné. Nevidí ovšem hlad a bídu v rozvojových zemích. Ani dělníkům nepřály milice stávkovat.

Například dělníci v pekárně – pokud nebudou pracovat, bude lidem chybět pečivo. Co se týká studentů, Lidové milice se zamýšlejí nad tím, kdo manipuluje s jejich myšlením. Středoškolský student ve věku mezi 14–18 lety přece nemůže být dostatečně vyvrálý. Co si od toho organizátoři stávek slibují, že vedou mládež ke stávkám? Pokud dělník nepracuje, nedostává mzdu. Stejně tak se nemůže student přestat učit, jak je jeho povinností.⁷³

3.3 Situace v Blovicích v období listopadu 1989

O událostech ze 17. listopadu na Václavském náměstí v Praze se blovičtí občané dozvídali pouze prostřednictvím médií. První jejich reakce je zaznamenána teprve v pondělí 20. listopadu. Tento den se konal aktiv předsedů KSČ, na němž obdrželi informaci o politickém dění v Praze. Následující den, hovořili představitelé komunistické strany v Blovicích, předseda ONV Ing. Josef Uzel a tajemník OV KSČ RSDr. Richard Smůla, se studenty místního gymnázia na téma politické situace. Dne 22. 11. byly na nádraží a samoobsluze vylepeny letáky, které představovaly požadavky studentů

---

⁷¹ SKÁLA, Adam a kol. *Dějiny města Plzně 3*, s. 260.

⁷² VALEŠ, Lukáš, ed. *Rok 1989 v Plzni a v západních Čechách*, s. 104.

⁷³ Shromáždění funkcionářů LM Plzeň-jih. Stanovisko lidových milicí. *Nový život* 19, 1989, č. 48, s. 1.

k politickým změnám ve společnosti a rovněž byly výzvou k dělníkům a rolníkům na podporu požadavků změn v republice.

Tytéž letáky byly současně vyvěšeny ve výkladní skříni klubovny Socialistického svazu mládeže v budově staré školy. Občané si je přečetli, záhy však byly strženy příslušníky Lidových milic. Další výzvy pražských a plzeňských vysokoškolských studentů, a také prohlášení arcibiskupa Tomáška k československým občanům, byly vylepeny ve výloze prodejny tabáku v Husově třídě v Blovicích, kde vydržely po celý den.⁷⁴

O víkendu 25. a 26. listopadu bylo založeno v Blovicích Občanské fórum. Vzniklo především z iniciativy mladých lidí. Do čela se postavili učitel zdejší základní školy Radek Řezanka a jeho kolega Luděk Sýkora, učitel na zdejším gymnáziu. Během tohoto víkendu podepsala většina občanů prohlášení o svém souhlasu se zásadami Občanského fóra ve svazácké místnosti budovy staré školy. V téže budově měli občané možnost shlédnout první záznamy událostí 17. listopadu 1989 konaných v Praze na Národní třídě. Lidé byli plni očekávání, nadšení, radosti, bojovnosti a odhodlání k získání svobody. Uchránit ji a nedovolit návrat k omezené minulosti.

V pondělí 27. listopadu následovala generální stávka, jíž se zúčastnila většina obyvatel Blovic. Někteří občané stávkovali dokonce i na pracovištích. To se týkalo například zaměstnanců Škodovky, kteří se nemohli uvolnit ze zaměstnání. Hlavním místem konání stávky bylo blovické náměstí. Společně s masovou účastí zaměstnanců Merkuru se zde objevili pracující z řady dalších pracovišť města.

Manifestace ovšem nebyla nijak připravena, takže se nenašel nikdo, kdo by ke shromážděným promluvil. Slova se tedy ujal místní fotograf, Milan Navrátil, jenž původně přišel akci dokumentovat. Hovořil přibližně 20 minut. Ve svém projevu seznámil občany se situací v Praze. Poté se k němu přidali další stávkující, jednak zástupci Škodovky, ale další občané. Nikdo se nebál promluvit a vyjádřit svůj názor.⁷⁵ Za stávkující zaměstnance Merkuru hovořil Petr Holeček. Zaměstnanci Merkuru drželi transparent s heslem: „*Merkur*

---

⁷⁴ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1968–1989, s. 290–291.

⁷⁵ *Zpravodaj města Blovic*, ročník 1990, leden, č. 1, s. 2.

*jde s občanským fórem.*⁷⁶ Průběh shromáždění byl klidný. Zapojili se i někteří žáci zdejšího gymnázia. Stávkující se tento den rozešli kolem 13 hodiny.

Následující den byli občané vyzváni místním rozhlasem na první schůzi Občanského fóra. Setkání se uskutečnilo k večeru kolem 18 hodiny v sále sokolovny. Účast byla opravdu hojná, přišlo celkem 350 lidí, někteří dokonce stáli. Schůze byla zahájena Luděkem Sýkorou a Radkem Řezankou. Radimír Vyorálek přednesl obsáhlý projev, který se týkal situace v ČSSR ve srovnání s ostatními státy. Dále byla na programu volba prozatímní řídicí komise OF. Zvoleno bylo celkem 7 členů: Radimír Vyorálek, Milan Navrátil, ing. Miloš Seidl, Radek Řezanka, Luděk Sýkora, Stanislav Říkovský a Ing. Karel Škrábek. Pan Radimír Vyorálek byl zvolen mluvčím. Během následujících dní začali někteří občané nosit na klopě kabátu trikoloru. Na oknech byly vyvěšovány československé vlajky, do výkladních skříní byly vylepovány letáky, provolání a hesla na podporu politických změn probíhajících ve společenském životě v Československu.

Dne 29. listopadu se konalo v blovické sokolovně řádné plenární zasedání MěstNV. Dle údajů z prezenční listiny bylo přítomno 37 poslanců, 6 bylo omluveno. Dále byli přítomni 3 poslanci ONV a 95 občanů. Plenární zasedání řídil tajemník Jiří Telekeš. Zpráva o činnosti rady MěstNV byla poslancům předána písemně. Předseda Karel Prokopec úvodem pohovořil o připravovaných akcích v Blovicích. Ing. Karel Škrábek ještě doplnil informace o plánu přístavby gymnázia. Také se probírala výstavba sportovního areálu a výstavba 120 bytových jednotek. Na programu dále bylo řešení nedostatečného osvětlení ulice 5. května, neosvícené výlohy na náměstí a neoznačené překopy. Hovořilo se o otevření prodejen v sobotu dopoledne. Je jistě pozoruhodné, že k událostem současných dnů se nikdo z přítomných poslanců ani občanů nevyjádřil. Do konce roku již k dalšímu zasedání městského národního výboru nedošlo.⁷⁷

---

⁷⁶ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1968–1989, s. 292.

⁷⁷ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), zápis zjednání 22. plenárního zasedání MěstNV Blovice, 29. 11.1989, kar. 25.

4 Úvahy o jmenování nové vlády

Následující den po generální stávce (tzn. v úterý 28. listopadu) se nově zvolené vedení obrátilo na KSČ se sdělením, že bude muset občanské fórum respektovat jako rovnocenného politického partnera. Ve stejný den vyzval předseda federální vlády Ladislav Adamec OF ke spolupráci na vytvoření nové vlády. Podle OF se měla moc přesouvat uvážlivě a pozvolna. Řešení úplné změny představovaly svobodné volby, jež se měly uskutečnit v druhé polovině následujícího roku. OF bylo zásadně proti řešení, které se pokoušela prosadit Československá demokratická iniciativa. Podle koncepce této nezávislé politické strany měla stávající vláda podat demisi do 25. 12. 1989 a v přechodné vládě měli zasednout představitelé vedení státu před srpnem 1968. Občanské fórum se snažilo přesvědčit studenty a umělce o ukončení stávky, aby umožnili prostor nové vládě. Neustálým naléháním Václava Havla byl zaručen velký úspěch. Podařilo se mu studenty přesvědčit.⁷⁸

Dne 29. listopadu ministr Ladislav Adamec zahájil jednání s představiteli různých politických stran a organizací Národní fronty ohledně nové vlády. Následně ve večerním televizním vysílání oznámil, že do 3. 12. 1989 bude sestavena nová vláda složená z příslušníků KSČ, ale i z jiných stran a nestraníků. Rovněž zdůraznil, že by v ní také rád viděl některé zástupce z řad OF.⁷⁹ Dne 1. 12. 1989 se v Praze uskutečnilo jednání delegací Vlády Československé republiky (dále také jako ČSR) a OF. Předmětem jednání bylo především, aby stávající vláda podala demisi a uvolnila tak místo vládě nové.

Dne 3. 12. 1989 se v divadle Disk uskutečnila schůzka studentů, umělců a představitelů OF. Na této schůzce bylo oznámeno složení nové vlády. Ovšem ani komunisté ani premiér Ladislav Adamec nepředpokládali, že by nová vláda byla přijata opozicí kladně.⁸⁰ Složení nové vlády bylo v poměru 15 : 5, přesněji řečeno: patnáct komunistů, tři nestraníci a po jednom lidovci a socialistovi. Někteří představitelé OF byli ochotni vládu 15 : 5 podpořit, jelikož se obávali ústavní krize. Tím je myšleno vyústění rezignace premiéra Adamce a stávajícího prezidenta Gustáva Husáka. Ovšem situace se obrátila a nastala obrovská vlna občanské nespokojenosti. V důsledku neustále

---

⁷⁸ SUK, Jiří. *Labyrintem revoluce: aktéři, zápletky a křižovatky jedné politické krize (od listopadu 1989 do června 1990)*, s. 57.

⁷⁹ BUREŠ, Jan. *Občanské fórum*, s. 45.

⁸⁰ Tamtéž, s. 80–84.

houstonoucí atmosféry Občanské fórum večer 3. 12. 1982 zveřejnilo stanovisko, v němž federální vládu odmítlo. Požadovalo, aby do neděle 10. prosince byla změna dokončena a aby v tento den byly splněny všechny hlavní požadavky Občanského fóra. Těmi se rozumí propuštění zbývajících politických vězňů, dokončení rekonstrukce české vlády a odstoupení prezidenta republiky Gustáva Husáka. Pokud zmíněné požadavky státní moc nesplní, vyzve Občanské fórum společně s Veřejností proti násilí (dále také jako VPN) občany k účasti na generální stávce, která by se uskutečnila den poté, tedy 11. prosince 1989.⁸¹ Vzhledem k nespokojenosti většiny občanů se složením nové vlády přistoupili studenti k obnově stávky. Delegace Občanského fóra požadovala, aby federální vláda podala demisi, zároveň však nebyla proti, kdyby byl premiér Adamec znovu pověřen sestavením vlády. Adamec však rezolutně odmítl podat demisi a donutil Občanské fórum, aby se vzdalo redukováného pojetí demise.

Při jednání s delegací OF, které se konalo 5. prosince 1989, navrhl premiér Adamec, aby se jeho nástupcem stal JUDr. Marián Čalfa.⁸² Ve čtvrtek 7. 12. na Pražském hradě skutečně podal demisi do rukou stávajícího prezidenta Gustáva Husáka a doporučil mu, aby novým premiérem jmenoval Mariána Čalfa.⁸³ Podle názoru Občanského fóra jedním z důvodů Adamcova doporučení Mariána Čalfa do funkce premiéra bylo, že prezidentem nové republiky by měl být občan české národnosti. Z této připomínky vyplývalo, že sám Adamec stojí o funkci prezidenta.⁸⁴

Pro většinu politiků nebyl Čalfa vhodným kandidátem na premiéra. Večer 9. prosince se setkal s delegací OF a VPN. Na tomto setkání dal najevo, že se nepovažuje za zástupce komunistické strany, nýbrž za odborníka, kterému jde o ustavení funkční a výkonné vlády. Svým vystupováním a jednáním projevil zdatnost a schopnost všechny své návrhy dokázat přesvědčivě zdůvodnit.⁸⁵

---

⁸¹ SUK, Jiří. *Labyrintem revoluce: aktéři, zápletky a křížovatky jedné politické krize (od listopadu 1989 do června 1990)*, s. 58.

⁸² Tamtéž, s. 222.

⁸³ BUREŠ, Jan. *Občanské fórum*, s. 112.

⁸⁴ Tamtéž, s. 116.

⁸⁵ SUK, Jiří. *Labyrintem revoluce: aktéři, zápletky a křížovatky jedné politické krize (od listopadu 1989 do června 1990)*, s. 223–224.

4.1 Kandidáti na prezidenta Československé republiky

Stávající prezident dr. Gustáv Husák slíbil, že 10. prosince podá abdikaci poté, co jmenuje novou federální vládu. Dne 8. 12. 1989, ještě před svou abdikací, udělil amnestii politickým vězňům. Tímto činem splnil jeden z hlavních požadavků Občanského fóra. Komunistická strana Československa usilovala o to, dostat Husáka z Pražského hradu co nejdříve. Nyní jej představitelé KSČ potřebovali, aby jmenoval novou vládu. Po jeho odstoupení si plánovali dosadit svého člověka. A tím podle, názoru Michaela Kocába, měl být Ladislav Adamec.⁸⁶ Později KSČ souhlasila s tím, že novým prezidentem by se měl stát občan, jenž není příslušníkem žádné politické strany. Vhodným kandidátem byl Václav Havel. On i ostatní členové delegace pokládali tento souhlas komunistické strany za rozhodující krok k vítězství. Slovensko spíše uvažovalo o kandidatuře Alexandra Dubčeka.

Pro českou politiku je 10. prosinec považován za významné datum. V tento den podal demisi stávající prezident Gustáv Husák a byla ustavena federální vláda v čele s Mariánem Čalfou.⁸⁷ Po ustavení československé vlády představitelé Občanského fóra okamžitě vyzvali k ukončení stávkových aktivit. Vysokoškolští studenti, již představovali hnací sílu stávkového hnutí, byli na rozdíl od umělců a kulturních pracovníků rozhodnutí ve stávce pokračovat. Od 11. prosince téměř každý den stákovalo několik set studentů před budovou Federálního shromáždění za Havlovo zvolení prezidentem.⁸⁸

Václav Havel upozornil, že podmínkou pro jeho zvolení prezidentem je, aby vedle něj ve vysoké státní funkci působil Alexandr Dubček. Marián Čalfa slíbil, že 19. prosince navrhne Federálnímu shromáždění, aby prodloužilo lhůtu pro volbu prezidenta na 28. prosince 1989 a oznámil, že zvolí Alexandra Dubčeka za svého předsedu a poté Havla prezidentem republiky. Alexandr Dubček se však své kandidatury na úřad

---

⁸⁶ BUREŠ, Jan. *Občanské fórum*, s. 121.

⁸⁷ Marián Čalfa (KSČ) předseda federální vlády, Valtr Komárek (KSČ) 1. místopředseda federální vlády, Ján Černogurský (bezpartijní) 1. místopředseda federální vlády, František Reichl (ČSL) místopředseda vlády a předseda Státní komise pro vědeckotechnický a investiční rozvoj, Vladimír Dlouhý (KSČ) místopředseda vlády a předseda Státní plánovací komise, Oldřich Burský (ČSS) místopředseda vlády a ministr zemědělství a výživy, Jiří Dientsbier (bezpartijní) ministr zahraničních věcí, Václav Klaus (bezpartijní) ministr financí, Petr Miller (bezpartijní) ministr práce a sociálních věcí, František Pinc (KSČ) ministr paliv a energetiky, Ladislav Vodrážka (KSČ) ministr hutnictví, strojírenství a elektrotechniky, Róbert Martinek (bezpartijní) ministrem, Richard Sahr (ČSL) ministrem.

⁸⁸ SUK, Jiří. *Labyrintem revoluce: aktéři, zápletky a křížovatky jedné politické krize (od listopadu 1989 do června 1990)*, s. 217.

prezidenta Československé republiky vzdát nehodlal. Nakonec však na navrhované řešení přistoupil.

Volba prezidenta se konala 29. prosince v pražské Katedrále sv. Víta. Z pohledů prezidenta a premiéra byla znát spokojenost a vyrovnanost. Ale z pohledu předsedy Federálního shromáždění byl patrný hluboký smutek.⁸⁹

4.2 Průběh sametové revoluce v Blovicích

Obyvatelé Blovic získávali informace o událostech týkajících se nově zvolené vlády prostřednictvím médií. Pamětní kniha města uvádí: „1. a 2. prosince se konal XI. sjezd JZD v Paláci kultury v Praze za účasti 1764 delegátů (1 417 členů KSČ, 2 členové Čsl. strany lidové, 1 člen Čsl. strany socialistické, ostatní bez politické příslušnosti). Mnozí delegáti se vyslovili proti studentům a hercům.“⁹⁰ Není zpráv o tom, že by se sjezdu zúčastnil někdo z Blovic. Veškerou iniciativu tak v lokálních podmínkách vyvíjelo Občanské fórum, jež zůstávalo nadále ve stávkové pohotovosti. Zazněly požadavky na zrušení KSČ v podnicích a zrušení Lidových milicí.⁹¹ S odzbrojováním Lidových milic začala Československá lidová armáda dne 2. 12. 1989. Rovněž v Blovicích byly v tento den Lidové milice odzbrojeny.⁹²

Další setkání Občanského fóra v Blovicích se konalo 4. prosince podvečer. Účastnilo se přibližně 350 občanů. Zahájeno bylo Luděkem Sýkorou a úvodního slova se ujal opět Radimír Vyorálek. Ve svém projevu předal občanům informace z manifestačního shromáždění v Praze. Blovičtí občané na setkání občanského fóra vyjádřili svůj souhlas se stanoviskem OF a VPN, které bylo předneseno téhož dne. Slíbili jejich plnou podporu. Dle informací z místní kroniky byl pouze jeden člověk proti a čtyři lidé se hlasování zdrželi. Vyslovili se k vytvoření ryze demokratických podmínek pro svobodné volby. Týkalo se to všech občanů včetně příslušníků KSČ. Zároveň vyzvali všechny občany, aby se vyvarovali všeho, co sami odsuzovali a čím trpěli. Slíbili si, že budou všude udržovat pořádek a plně podporovat orgány k tomu určené, včetně Veřejné

---

⁸⁹ SUK, Jiří. *Labyrintem revoluce: aktéři, zápletky a křižovatky jedné politické krize (od listopadu 1989 do června 1990)*, s. 231–238.

⁹⁰ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1968–1989, s. 293.

⁹¹ VALEŠ, Lukáš a PETRÁŠ, Jiří. *Česká města a okresy v letech 1989–1990*, s. 57.

⁹² SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1968–1989, s. 293.

bezpečnosti, a v žádném případě nedopustí, aby pod jménem Občanského fóra vystupovali nějací kriminalisté.⁹³

V pořadí třetí setkání Občanského fóra v Blovicích se konalo 11. prosince 1989. Dostavilo se kolem 300 občanů. Byli to především lidé středního věku. Jednání zahájil Radimír Vyorálek. Ve svém projevu podal přehled o současné situaci v Praze. Tím je na mysli sestavení nové federální vlády ČSR v čele s novým premiérem Mariánem Čalfou a demise stávajícího prezidenta Gustáva Husáka. Tohoto Občanského fóra se také zúčastnili dva blíže neurčení studenti Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Plzni. Výrazně přispěli k diskusi, především tím, že zdůvodnili nutnost jejich pokračování ve stávce. Poté blovickým občanům rozdali své tiskoviny Plzeňský student, Vojenské fórum, Problematika venkova v období společenských reforem. Dále se také hovořilo o problematice životního prostředí. Dalším tématem bylo školství. Zdeněk Nygrín nastínil situaci na Pedagogické fakultě v Plzni.⁹⁴ Pedagogická fakulta měla veliký význam pro komunistický režim. Představitelé komunistické strany si mysleli, že pokud by se jim podařilo odvrátit revoluční vývoj od studentů této fakulty, budoucích učitelů, ovlivnilo by to dění i na jiných fakultách. Svých plánů ale nedosáhli, jelikož se tito budoucí učitelé nakonec vzepřeli.⁹⁵ Poté se ujal slova Karel Wolf, ředitel zdejšího gymnázia, podal informace k výuce na gymnáziu. Došlo i k otázce ohledně přejmenování ulic. Zazněl zde návrh na přejmenování náměstí Klementa Gottwalda v Blovicích. Celkově mělo Občanské fórum klidný a pohodový průběh.

Den poté sledovali blovičtí občané přímý přenos ze zasedání Federálního shromáždění v televizi. Většina občanů usoudila, že revoluce, kterou začali také nazývat sametová, přinesla mnoho převratných změn, a zároveň věřila, že politický vývoj v naší zemi se posune výrazně kupředu. Rovněž televizní vystoupení a projev kandidáta na úřad prezidenta naší republiky, spisovatele a dramatika Václava Havla, vysílané dne 16. prosince přilákalo značné množství diváků. V úterý 19. prosince vysílala Československá televize přímý přenos ze zasedání ke změně Ústavy a volbě prezidenta. Přítomný poslanec Stanislav Janda z Komorna⁹⁶ se jménem svých voličů vyslovil pro zvolení Václava Havla do nejvyššího státního úřadu. Další den bylo v televizních novinách

---

⁹³ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1968–1989, s. 293.

⁹⁴ Tamtéž.

⁹⁵ VALEŠ, Lukáš, ed. *Rok 1989 v Plzni a v západních Čechách*, s. 94.

⁹⁶ Komorno je obec nedaleko Blovic.

vysíláno vyšetřování zásahu proti studentům, u něhož byl přítomen blovický občan, zástupce generálního prokurátora ČSSR, pan Jiří Lokajíček. Ve čtvrtek 21. prosince došlo v Československé republice k rozpuštění Lidových milic.⁹⁷

Informace k současným událostem se začaly pochopitelně objevovat i ve zdejším tisku.⁹⁸ Ve středu 23. prosince vyšlo další číslo místních novin *Nový Život*. Hned na první straně byl otištěn článek nazvaný „Hlas nestraníků.“ Občané, kteří nebyli v žádné politické straně, se vyslovili, že se připojí k požadavkům studentů vysokých škol, kteří se snaží o urychlení přestavby socialismu. Vyjádřili se ke kritice komunistické strany. Promluvili k občanům, že v dnešní době projevy Občanského fóra, chartistů, náboženských představitelů působí přitažlivěji. Ideálů socialismu bylo zneužito, ovšem ideálů demokracie bylo daleko víc. Lidé již zapomněli, že KSČ byla v meziválečném období a v průběhu druhé světové války stranou, která jim v tomto období co nejvíce pomohla. Nestraníci zdůraznili své přesvědčení, že KSČ má mezi sebou dost lidí, kteří jsou ochotni zvládnout ve spolupráci s dalšími stranami opravdovou přestavbu v naší zemi. V závěru kladli na stávkující důraz, aby posuzovali události rozumně a jednali s rozvahou.⁹⁹

Vánoční svátky strávili všichni blovičtí občané se svými rodinami v klidném duchu. Ve čtvrtek 28. prosince většina občanů sledovala v televizi přímý přenos z volby předsedy Federálního shromáždění Alexandra Dubčeka. Ještě větší sledovanost měl následující den přímý přenos volby prezidenta Václava Havla v Katedrále sv. Víta v Praze. Posléze bylo oznámeno předsedou koordinačního výboru studentů Martinem Mejstříkem ukončení stávků studentů. Další den, tedy 30. prosince, se konala mimořádná schůzka OF, v pořadí již čtvrtá. Přítomno bylo asi kolem 400 občanů. Jednání řídil Milan Navrátil a jako první promluvil pan Radimír Vyoralék. Ve svém projevu se vyjádřil k hodnocení nově zvoleného prezidenta, které přede všemi přečetl z novin, a současně podal své vlastní hodnocení. Jan Poduška ml. podal informaci OF o provozu podniku Škoda Blovice. Dále pak hovořil o podpisech 52 pracovníků závodu Škoda v roce 1969, na obhajobu Radimíra Vyoraléka, jenž byl v roce 1968 odsouzen za politickou činnost na osmnáct měsíců. A opět bylo na programu školství. Učitel Jaroslav Kratochvíl vyjádřil nedůvěru ve vedení základní školy a gymnázia v Blovicích. Doporučil nového předsedu MěstNV. Podporu získal v kolegyni, paní Miladě Korovické, která s jeho stanoviskem souhlasila. V závěru schůze

---

⁹⁷ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1968–1989, s. 234.

⁹⁸ VALEŠ, Lukáš, ed. *Rok 1989 v Plzni a v západních Čechách*, s. 100.

⁹⁹ RP, pisatelé ze Stod. Hlas nestraníků. *Nový život* 19, 1989, č. 50, s. 1.

Radimír Vyoralék požádal o pověření k jednání s nařízenými orgány. Byli pověřeni pouze ti vedoucí závodů, již zastávají svoji funkci na tzv. červenou knížku KSČ. Všichni shromáždění s pověřením souhlasili.¹⁰⁰

---

¹⁰⁰ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1968–1989, s. 294.

5 Události po listopadu 1989 v Blovicích

5.1 Změny ve vedení Městského národního výboru v Blovicích

První lednové dny roku 1990 přinesly sněhovou nadílku kolem 10 cm, ale při teplotě 3–7 °C. Více než počasí však blovické občany vzrušovala pozvolná příprava prvních svobodných voleb po 43 letech. Měli rozhodovat nejen o svých zástupcích v parlamentu, ale i ve svém městě. V první polovině roku se měly konat svobodné volby do Federálního shromáždění a České národní rady. V druhé polovině roku následovaly volby do městského zastupitelstva, tedy městské rady, volba starosty města, zástupce starosty a tajemníka.¹⁰¹

Nejprve ale přišla na řadu transformace vrcholného správního orgánu ve městě – městského národního výboru. Dne 8. března 1990 se konalo XXIII. plenární zasedání MěstNV v blovické sokolovně. Zúčastnilo se 34 poslanců MěstNV, 3 poslanci ONV a poslanec Federálního shromáždění Stanislav Janda. Přítomno bylo 86 blovických občanů. Zasedání řídil tajemník Jiří Telekeš. Přítomní byli seznámeni s rezignací některých poslanců: Jiří Telekeš, Josef Svoboda, Jiří Hora, Václav Špaček, Josef Havlíček, Pavel Houdek, Josef Fiala. S těmito změnami seznámil přítomné místopředseda MěstNV pan Zdeněk Honz. Současně byla provedena volba nových poslanců.¹⁰² Právě zde tajemník Jiří Telekeš rezignoval na svou funkci. Ve funkci předsedy a místopředsedy nadále zůstali Karel Prokopec a Zdeněk Honz. Na tomto zasedání rovněž byly schváleny změny názvů ulic a náměstí: např. ulice Rudé armády se přejmenovala na Hradištskou ulici, náměstí Klementa Gottwalda na Masarykovo Náměstí.¹⁰³ Vysloveny byly další návrhy: ulice Vlastimila Jaroše na ulici Raušarovu a Ladislava Váni na ulici Wilsonovu. Tyto návrhy neprošly. Zazněl i návrh na přejmenování Okresního muzea na Raušarovo okresní muzeum. Ředitelka muzea Eva Pančíková namítla, že přejmenování muzea by bylo finančně velmi nákladné, ale zároveň navrhla odhalení pamětní desky Františka Raušara na budově Okresního muzea. V závěru pan Jiří Telekeš poděkoval všem občanům za příjemnou spolupráci při vykonávání funkce tajemníka a poté předseda Karel Prokopec

---

¹⁰¹ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1990–1997, s. 5–6.

¹⁰² Nově zvolení poslanci MěstNV Blovice: Miroslav Sýkora, Vladimír Pavel, Ing. Emil Koutský, MVDr. Jiří Žáček, Viktor Zahradník, Jan Poduška, Josef Andrlík, Ladislav Váňa, Josef Červenka.

¹⁰³ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), č. př. 1269, Zápis z jednání rady MěNV Blovice, 1989–1990, kar. 24.

ukončil plenární zasedání.¹⁰⁴ Ještě téhož dne do funkce tajemníka nastoupil Jan Poduška st. (setrval v ní do 30. července 1990, od 6. srpna jej vystřídal Zdeněk Honz, jenž současně zastával funkci místopředsedy MěstNV Blovice – v této funkci setrval do 24. listopadu 1990.¹⁰⁵

Další XXIV. plenární zasedání proběhlo 26. dubna 1990 ve Vlčicích za přítomnosti 29 poslanců MěstNV, dvou poslanců západočeského krajského národního výboru Ing. Karla Škrábka a MUDr. Milana Blažka a 18 občanů. Plenární zasedání řídil předseda Karel Prokopec. Na tomto zasedání byla provedena volba nových členů komisí a byly zde podány také informace o přípravách na volby. S návrhem nových členů do některých komisí seznámil přítomné místopředseda MěstNV pan Zdeněk Honz.¹⁰⁶ Volba kandidátů proběhla až po skončení diskuse. Celkově bylo přítomno 29 poslanců, z toho 20 poslanců bylo pro přijetí těchto návrhů, pouze 7 poslanců se zdrželo hlasování. Dále proběhla volba nového člena rady. Pan Josef Andrlík na tuto funkci rezignoval a místo něho byl zvolen pan Vladimír Pavel, mimo jiné učitel zdejšího gymnázia. Pro jeho zvolení hlasovalo všech 29 přítomných poslanců.

Informace týkající se voleb do Federálního shromáždění a do České národní rady přednesl tajemník MěstNV pan Jan Poduška. Sdělil, že obdržel harmonogram základních údajů a lhůt pro MěstNV v okrese Plzeň-jih. Uvedl, že vlastní instruktáž k volbám je svolána na 14. května 1990 a nyní se pracuje na upřesnění seznamu voličů. Nejpozději do 9. května musí rada stanovit volební místnosti a volební okrsky. MěstNV má v plánu zřídit v Blovicích 3 okrsky a po jednom v každé obci podřízené Blovicím, to znamená tedy 7 volebních místností a okrsků. Dále vysvětlil, že samostatné Blovice se dělí na tři volební okrsky. Do jednoho okrsku je zahrnuto celé Hradiště, hradišťský i blovický Bohušov s volební místností v zasedací síni státního statku na Hradišti. V budově MěstNV budou volit občané pocházející z Dubí až po Cecimu, Palackého ulice, Branky a Pobřežní ulice. Občané ze zbývajících částí města, tedy Hájku a všech bytovek v sídlišti, budou volit v budově internátu zemědělského odborného učiliště. Podrobnější informace ohledně

---

¹⁰⁴ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1990–1997, s. 62.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 61.

¹⁰⁶ Nově zvolení členové komisí: komise výstavby – Josef Vaník, komise bytová – Josef Červenka, komise finanční – MVDr. Jiří Žáček, komise obchodu – Ladislav Váňa, Karel Kraus, st. obchodní dozor – Vlasta Krausová, komise školská – Jarmila Průchová, Jaroslava Zemanová, František Lopata, komise sociální – Milada Velhartická, KOVP – Viktor Zahradník, Jarmila Třísková, komise pro mládež – Vladimír Pavel, Ludmila Menclová, komise ekologická – Miroslav Sýkora.

volebních okrsků v Blovicích budou k dispozici na vyhláškách. Do 9. května ustanoví MěstNV 3–7 členné volební komise složené ze zástupců jednotlivých politických stran a OF. Do 12. května by se měli sejit členové jednotlivých komisí k prvnímu zasedání, kdy by měli určit svého předsedu a místopředsedu. Činnosti těchto komisí jsou řízeny koordinačním výborem složeným z předsedy, tajemníka a 3 členů rady MěstNV. Do 4. června by měl MěstNV obdržet hlasovací lístky a ty by měly být všem občanům doručeny nejpozději 3 dny před uskutečněním voleb. „*Vlastní volby se uskuteční v pátek 8. června od 14 do 22 hodin a v sobotu 9. června od 7 do 14 hodin. Výsledky voleb budou známy asi až ve středu 13. června.*“¹⁰⁷

Poté byly probírány různé organizační záležitosti a následovala volná diskuse, kde se řešil například stav komunikací v Blovicích, donáška pošty, různé úvahy o gymnáziu a v neposlední řadě finance, financování staveb apod. Také zazněly návrhy na názvy nových ulic „Sadová“ a „Květinová“. Ani jeden návrh nebyl odhlasován a záležitost se proto odsunula.¹⁰⁸

5.2 Změny v ostatních blovických institucích

V oblasti zemědělství a majetkoprávních vztahů v obvodu působnosti Městského úřadu v Blovicích zatím k žádným změnám nedocházelo. Výstavba obilního sila pokračovala dle předpokládaného objemu prací, kalkulovaného již roku 1987.

V podniku Škoda Blovice k žádným organizačním změnám nedošlo. Škoda Blovice byl jedním z podniků, jenž po vyhlášení amnestie prezidentem přislíbily pomoc osobám propuštěným z výkonu trestu tím, že jim nabídly pracovní místa.¹⁰⁹ Oproti tomu v podniku Merkur Blovice probíhal začátek roku ve složitých politických podmínkách. S narůstající nervozitou ve společnosti se zhoršovaly i vzájemné vztahy na pracovišti. Navzdory těmto složitým společenským podmínkám závod v hospodářské činnosti prosperoval úspěšně. Závod Merkur Blovice patřil k prvním závodům na okrese, kde byla zrušena organizace KSČ. Ostatní podniky a obchody zůstávaly zatím beze změn. Za poznámku stojí fakt, že se zhruba v polovině roku začaly zvedat ceny zboží.

---

¹⁰⁷ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), zápis z jednání 24. plenárního zasedání MěstNV Blovice, 26. 4. 1990, kar. 25.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ Odbor pracovních sil ONV Plzeň-jih. Pomoc amnestovaným. *Nový život* 20, 1990, č. 2, s. 1.

V oblasti služeb byl začátek roku v Blovicích také beze změn. V průběhu roku některé z nich byly zrušeny. Jedním z takových byla například Oprava obuvi a punčoch se sídlem v Hradištské ulici. Spadala pod organizaci Snaha, výrobní družstvo Plzeň. V důsledku provádění privatizace v naší ekonomice, připravila Snaha v. d. zrušení všech svých poboček, tudíž i v Blovicích. Městský národní výbor provozovnu převzít odmítl a nenašel se bohužel ani žádný soukromý podnikatel. Proto byla provozovna k 31. 12. 1990 zrušena. Po revoluci také řada blovických občanů začala vykonávat samostatnou výdělečnou činnost v různých řemeslných profesích.¹¹⁰ Soukromé podnikání bylo podporováno. Například Komerční banka, pobočka Plzeň-jih sídlící v Plzni v ulici Gorkého 1, rozšířila své služby o poskytování půjček soukromým osobám. Pobočka poskytovala úvěry krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé při úrokovém rozpětí 4–8,5 %. Půjčky byly poskytovány především na potřeby provozního charakteru (tzn. zásoby, pohledávky, náklady apod.) a investičního charakteru (tzn. nákup nebo výstavba nemovitostí, vybavení stroji apod.).¹¹¹

S uvolněním možnosti soukromého podnikání vzrostl rovněž zájem o památkové objekty. Odbor ONV Plzeň-jih se vyjádřil formou korespondence předsedovi MěstNV Blovice Karlu Prokopovi k rozprodeji památkových objektů. Předně žádal vlastníky památkových objektů, kdyby měli v úmyslu objekt zničit, aby nejprve informovali příslušný orgán památkové péče (odbor kultury ONV a krajského střediska památkové péče a ochrany přírody). Připouštěl ovšem, že rekonstrukce architektonických hodnot by neměla význam tam, kde již neodpovídá soudobým požadavkům (např. využití pro provoz hotelů vyšší kategorie). Zdůraznil proto nutnost jednotlivé případy konzultovat s již zmíněným nadřízeným orgánem památkové péče.

K určitým změnám došlo u spojů a pošty. Již od 8. ledna 1990 došlo k přestěhování telefonní ústředny, která sídlila v přízemí budovy radnice, do nové budovy automatické telefonní ústředny v Husově ulici.¹¹² V druhé místnosti v přízemí radnice byl umístěn

---

¹¹⁰ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1990–1997, s. 20–32.

Obory soukromého podnikání v Blovicích: malíř pokojů, opravy deštníků, truhlář, pokrývač, klempíř, autoklempíř, broušení kuchyňského nářadí, sezónní pohostinství, fotoreportáže, řezník, kadeřnice, drhané ozdoby, opravář jízdních kol, aranžérka a zpracování dat.

¹¹¹ Ředitelství KB, pobočka Plzeň-jih. Podpora soukromého podnikání. *Nový život* 20, 1990, č. 5, s. 1.

¹¹² Automatická telefonní ústředna – TKB – je samostatně stojící třípodlažní objekt, který se nachází na pozemku při křižovatce ulice Husovy a 5. května. Stavba byla zahájena v listopadu 1985 a prováděl ji jako generální dodavatel Okresní stavební podnik Plzeň-jih, provoz Blovice. Účelem stavby je automatizace UTO-uzlového obvodu Blovice. Od 12. ledna 1990 je zde zaměstnáno 6 spojovatelů.

telegraf. Ten byl dne 12. ledna také přemístěn, a to do prvního patra pošty sídlící rovněž v Husově ulici. Co se týká zaměstnanců pošty, v roce 1990 k žádným personálním změnám nedošlo.¹¹³

Ve zdravotnictví v první polovině roku 1990 nedošlo k zásadním změnám. Naproti tomu Tělovýchovná jednota Sokol prošla v průběhu roku 1990 značnou transformací. Již 9. března 1990 se od TJ Sokol oddělila Tělovýchovná jednota Internacionál ledního hokeje. Také došlo k rozpuštění oddílu turistiky a oddílu lehké atletiky. V tomto roce organizace TJ Sokol pořádala řadu nově zavedených zábavných akcí. Například byly připomenuty staročeské máje s bohatým programem a hudbou, odpoledním průvodem po městě a kulturním programem na stadionu. Konala se zde spartakiáda a národní házená. TJ Sokol také v roce 1990 založil každoroční tradici na den 17. listopadu – akci zvanou „Běh 17. listopadu“ v parku zdejšího zámku Hradiště.¹¹⁴

V oblasti školství se v průběhu roku 1990 událo mnoho personálních změn. V mateřské škole došlo ke změně ve vedení. Stejně tak tomu bylo i na základní škole. V blovické škole došlo ke zrušení organizace KSCŽ a Svazu československo-sovětského přátelství. Řada učitelů byla ve spolupráci s Občanským fórem učitelů ve Starém Plzenci. Dojížděla na jejich schůze, kde se řešily mimo jiné i kádrové změny ve vedení škol. Ředitelem zůstal Jan Rendl, ovšem zástupkyni Stanislavě Šrámkové byla vyslovena nedůvěra, tudíž od 2. února 1990 byla schválena zástupkyní ředitele Jana Šabatová.¹¹⁵ Nově byla od roku 1990 zahájena devítiletá školní docházka. Výuka se rozšířila o anglický a německý jazyk a také byla zavedena výuka rodinné výchovy a náboženství. Na zdejším gymnáziu byl od srpna jmenován do funkce ředitele Zdeněk Sviták, jenž se v letech 1968 a 1969 angažoval pro svobodný proces v naší republice proti okupaci vojsk Varšavské smlouvy. Proto byl v roce 1971 vyloučen z KSCŽ, ale i ze svého zaměstnání.¹¹⁶ Po 21. srpnu 1968 bylo mnoho pracovníků školství za svoje postoje různým způsobem postiženo. Nyní odbor školství ONV Plzeň-jih vyslovil všem postiženým pracovníkům omluvu, a tím je pokládal za plně pracovně a politicky rehabilitované. Zároveň byl všem pracovníkům v aktivním věku umožněn návrat do školství.¹¹⁷ Do funkce zástupce ředitele byl jmenován

---

¹¹³ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1990–1997, s. 43.

¹¹⁴ Běh 17. listopadu – připomenutí událostí ze 17. listopadu. Soutěží se v běhu v kategoriích, chlapci žáci, chlapci dorost, dívky žákyňe, dívky dorost, muži, ženy, Délka trati je odlišována dle jednotlivých kategorií.

¹¹⁵ KOŽELUH, Josef. *Blovice: historie školství*.

¹¹⁶ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1990–1997, s. 52–53.

¹¹⁷ STANÍČEK, Václav. Omluva pracovníkům školství. *Nový život* 20, 1990, č. 2, s. 2.

dřívější ředitel Karel Wolf. V tomto roce bylo zavedeno osmileté gymnázium.¹¹⁸ Vedení Gymnázia a ZŠ v Blovicích zažádalo MěstNV o zřízení I. ročníku osmiletého gymnázia. Tento návrh byl vedením MěstNV plně podpořen. Požadavek byl schválen pod podmínkou zřízení dvou tříd základní školy v prostorách mimo objekt obou škol. MěstNV upřesnil, že uvedené řešení je jen provizorní do roku 1992. Poté je nezbytné zahájit výstavbu nového pavilonu pro gymnázium v areálu obou škol.¹¹⁹ Vyučování na gymnáziu bylo rozděleno na humanitní a přírodovědeckou větev. Odborné předměty byly odbourány a studentům bylo umožněno formou volitelných předmětů specializovat se přímo obory, kterým se chtěli věnovat.¹²⁰

Ve Starém Plzenci, přesněji řečeno v Sedlci u Starého Plzně v hotelu Stadión, se 18. ledna 1990 uskutečnilo setkání 46 zástupců OF okresu Plzeň-jih. Za město Blovice se zúčastnil Radimír Vyorašek. Jedním z požadavků tohoto shromáždění bylo jednání ohledně personálního obsazení vedoucích jednotlivých odborů ONV, aniž by byly rozbíjeny stávající organizace a instituce. Dále byl kladen důraz na demokracii ve výchově dětí. To znamená, aby z pedagogických sborů byli vyloučeni ti vyučující, již se sami svým iniciativním uplatňováním komunistické ideologie znemožnili ve vyučovacím procesu. Z tohoto důvodu je požadováno, aby noví pedagogičtí zaměstnanci byli do řad vyučujících přijímáni pouze tehdy, pokud s tím bude souhlasit celý pedagogický sbor.¹²¹

5.3 Vyjádření OF a ONV v předvolebním období

Nadále se konala shromáždění OF pro blovické občany i nejbližší okolí. Mívala vždy velikou účast. Shromáždění OF, které se konalo 21. února 1990 tradičně v sále blovické sokolovny, bylo doslova mohutné. Celý prostor sokolovny, sál i balkon byl přeplněný. Občané si vyslechli informace o plánovaných akcích OF a MěstNV. Byli seznámeni s předběžnými výsledky ankety o stavbě tří osmipodlažních obytných domů s kotelnou na pevná paliva. Někteří občané se proti tomu postavili, nesouhlasili se stavbou kotelny na pevná paliva kvůli znečišťování ovzduší. Na shromáždění byl proveden pomocí hlasovacích lístků výběr vhodných kandidátů pro volby do zákonodárných i územních orgánů státní správy. Na hlasovacích lístcích, které zatím nebyly zpracovány, se objevila

---

¹¹⁸ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1990–1997, s. 54.

¹¹⁹ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), č. př. 1269, Zápisy z jednání rady MěstNV Blovice, 1989–1990, kar. 24.

¹²⁰ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1990–1997, s. 54.

¹²¹ SMOLA, Karel. Prohlášení Koordinačního centra OF okresu Plzeň-jih. *Nový život* 20, 1990, č. 5, s. 1.

jména občanů, kteří již nyní vzbuzovali všeobecnou důvěru. Z toho bylo patrné, že konečné výsledky tohoto prvního kola výběru kandidátů budou vhodným podkladem pro svobodné volby. Závěrem shromáždění byl promítnut dokumentární film z roku 1968 o prvních dnech a hodinách okupace naší země.¹²²

Na základě informace z místních novin „*Nový život*“, se k nastávajícímu volebnímu období také vyjádřili organizace Národní fronty (dále také jako NF). Hlavními úkoly pro stávající období bylo splnění programů Národní fronty na léta 1986 až 1990, vytvoření podmínek pro tvorbu nových volebních programů a v neposlední řadě podíl na organizaci a odborné přípravě nadcházejících voleb. Jedním z hlavních úkolů bylo provést rekonstrukci rad a komisí národních výborů podle rovnoměrného složení politických sil. Nemělo dojít k žádné diskriminaci čestných funkcionářů. Z druhé strany byla konstatována nutnost rozejít se s těmi, kteří se sami zdiskreditovali. Při přípravě voleb se doporučovala spolupráce s politickými stranami, společenskými a zájmovými organizacemi a občanskými iniciativami. Co se týká změn názvů obcí, měst a ulic, bylo třeba postupovat podle *Vyhlášky Ústředního úřadu pro věci národních výborů o názvech obcí, označování ulic a číslování domů* (97/1961 Sb.).

Dále se podniky a organizace spravované ONV vyzývaly k zajišťování klidného života v okrese a k zabezpečování veškerých potřeb občanů na odpovídající úrovni. Další volební období se mělo upravit tak, aby bylo osvobozeno od veškerých pozůstatků z minulosti. V neposlední řadě měl výbor lidové kontroly na základě podnětu občanů, občanských iniciativ a organizací provádět kontroly a prověrky týkající se zneužívání funkcí, osobního obohacování a přijímání úplatků. Toto jsou pouze některé body navrhovaného akčního programu, jenž by se měl stát podnětem urychlující se demokratizace a celkového rozložení našeho státu.¹²³

V okrese Plzeň-jih byla zvolena komise zaměřená na prověření Okresní správy Veřejné bezpečnosti a jejích členů. Měla dosáhnout toho, aby byl nový policejní sbor složen z odborných příslušníků, kteří budou našimi spolehlivými ochránci, a především budou dbát na dodržování zákonů a veřejného pořádku. Občané byli vyzváni, pokud se setkali v minulosti s nějakými nezákonnými praktikami u příslušníků SNB, aby

---

¹²² Shromáždění OF v Blovicích. *Nový život* 20, 1990, č. 8, s. 1.

¹²³ K urychlení demokratizace. *Nový život* 20, 1990, č. 9, s. 2.

se obrátili osobně nebo telefonicky na tuto komisi.¹²⁴ Jedním ze zástupců komise pro okres Plzeň-jih byl člen blovického OF Radimír Vyorálek.¹²⁵

5.4 Názory OF na jednání příslušníků komunistické strany

V důsledku změny režimu řada příslušníků komunistické strany položila své legitimize. Poté se stali terčem nepříjemných poznámek a nelichotivého hodnocení veřejnosti. Příslušníci OF Plzeň-jih vyjádřili svůj názor, že se v žádném případě nechtějí zastávat nějakých prospěchářů, ale z druhé strany nemohou soudit lidi, kteří pouze ze strachu nejednali s vnitřním přesvědčením. Spíše je třeba prověřit bývalé příslušníky, kteří jsou autory těch nejostřejších útoků. Mohl to být pouze jejich pohodlný způsob života, a tudíž nebyli donuceni k bližší komunikaci s režimem. Pokud však nikdy žádný názor nevyslovili, nemají nárok na kritiku pouze z důvodu, že nikdy nebyli členy KSČ. Nejhorší jsou ovšem ti příslušníci, jež zastávali nejvyšší stranické funkce, a právě oni nepocítují žádnou zodpovědnost. Svoje netaktní jednání se pokouší schovat za rodnou stranu a navíc své bývalé slušnější kolegy očerňují a nazývají je zrádci. Právě OF Plzeň-jih těmto nespravedlivě osočovaným nabízí pomoc a počítá s nimi v naší demokratické společnosti. Zároveň doufá, že oni tuto pomoc přijmou a zodpovědně přistoupí k nadcházejícím volbám.¹²⁶

---

¹²⁴ Žádáme občany o spolupráci. *Nový život 20*, 1990, č. 11, s. 3.

¹²⁵ Dalším zástupcem komise k prověření činnosti Okresní správy Veřejné bezpečnosti byl Zdeněk Böhm z Merklína.

¹²⁶ KC Of Plzeň-jih. Bývalým komunistům. *Nový život 20*, 1990, č. 23, s. 5.

6 Volby

6.1 Volby do Federálního shromáždění a České národní rady

Poprvé od roku 1946 se uskutečnily svobodné volby. Občané měli konečně po 44 letech možnost volby, kterou stranu svým hlasem podpoří. V prvních demokratických volbách, občané volili poslance do Federálního shromáždění, Sněmovny lidu, Sněmovny národů a České národní rady. Tyto volby se konaly 8. a 9. června a předcházely jim informace vysílané v médiích, v novinách, na schůzích Občanského fóra a jiných politických stran.

Pro komunistickou stranu představoval vstup do přípravy prvních demokratických voleb jedno z nejtěžších období v její historii. Na stránkách regionálního časopisu *Nový život* se objevil článek *Stanovisko OV KSČ k prvním demokratickým volbám*. Uváděl mj.: „Všichni poctiví příslušníci komunistické strany, žijící a pracující v naší zemi, tudíž i v okrese Plzeň-jih pocítují stále velkou zodpovědnost za další rozvoj Československa. Snaží se o nápravu všech chyb a deformací způsobených bývalým vedením strany. Mají zájem se podílet na tvorbě nové demokratické, dobře řízené, spravedlivé a ekonomicky prosperující společnosti.“¹²⁷

První informace o volebním dění se v Blovicích skloňovaly na zasedání městského národního výboru, v místním rozhlase a samozřejmě ve *Zpravodaji města Blovice*. Zhruba měsíc před volbami byly v kanceláři tajemníka MěstNV Jana Podušky vyvěšeny seznamy voličů. Byly zde zapsány všichni občané starší 18 let.¹²⁸ Seznamy členů okrskových volebních komisí byly schváleny na schůzi rady MěstNV konané dne 7. května 1990, následně byly předloženy tajemníkovi MěstNV.¹²⁹ Bylo ustaveno celkem 7 okrskových volebních komisí.¹³⁰

---

¹²⁷ Stanovisko OV KSČ k prvním demokratickým volbám. *Nový život* 20, 1990, č. 24, s. 2.

¹²⁸ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1990–1997, s. 68.

¹²⁹ SOKA Blovice, Okresní úřad Plzeň-jih, kancelář přednosty, nezpracovaný fond, číslo přírůstku 30/01, usnesení obecních zastupitelstev, rok 1990–1994, kar. 7.

¹³⁰ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), písemnosti předsedy MěstNV, 7. 5. 1990, kar. 36.

Seznam volebních okrsků města Blovice: 1. zasedací síň radnice, 2. internát ZOU, 3. zasedací místnost st. statku v Hradišti, 4. Vlčice – místnost OV, 5. Štítov – místnost OV, 6. Hradišský Újezd – místnost OV, 7. Komorno – kancelář JZD.

Již 10. května se začaly vylepovat propagační letáky všech politických stran a hnutí. Byly vylepovány na různých místech, např. na prosklených tabulích u autobusové zastávky na blovickém náměstí, na nově postaveném propagačním válcovém panelu a v neposlední řadě ve výkladních skříních všech obchodů. Pouhé čtyři dny před konáním voleb, tedy 4. června, se uskutečnilo v blovické sokolovně další setkání Občanského fóra. Toto setkání bylo věnováno především představitelům jednotlivých politických stran. Vystoupili zástupci OF, Křesťansko-demokratické unie, Strany národně sociální a Československé strany zemědělské. Jednotlivé strany představovaly své kandidáty a seznamovaly s jejich programem do nadcházejících voleb. Průběh předvolebního období byl klidný, bez rušivých elementů.¹³¹

Nadešel den vlastních voleb, které proběhly v pátek 8. června od 14,00 do 22,00 hodin a v sobotu od 7,00 do 14,00 hodin. Účast voličů v Blovicích byla překvapivě vysoká. Své hlasy přišlo odevzdat celkem 98,7 % blovických občanů. Nezúčastnili se pouze občané, kteří byli vážně nemocní nebo kteří museli v tu dobu odcestovat do zahraničí. Podle informací z místní kroniky pouze tři občané odmítli jít k volbám. Okrskové volební komise přistupovali ke své práci pečlivě a zodpovědně. Spolupráce mezi jednotlivými členy komisí byla perfektní a nálada přátelská. Nikdo z voličů by nepoznal, že v komisi zasedají zástupci různých politických stran.

Největší počet hlasů podle předpokladů získalo Občanské fórum. Podle výsledků voleb bylo zřejmé, že většina občanů pokládala upevnění demokracie v naší republice za prvořadý úkol.¹³²

---

¹³¹ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1990–1997, s. 68.

¹³² Tamtéž.

Tab. č. 1: Volební výsledky v Blovicích v roce 1990¹³³

Název volební strany kandidující do Sněmovny lidu FS	Platné hlasy		Název volební strany kandidující do Sněmovny národů FS	Platné hlasy		Název volební strany kandidující do České národní rady	Platné hlasy	
	celk.	v %		celk.	v %		celk.	v %
ČS: strana socialistická	62	2,45	ČS: strana socialistická	127	5,00	Čs. strana socialistická	69	2,70
Hnutí za občanskou svobodu	2	0,08	Hnutí za občanskou svobodu	3	0,12	Svobodný blok	18	0,71
Svobodný blok	11	0,43	Svobodný blok	19	0,75	Občanské fórum	1365	54,15
Občanské fórum	1591	62,86	Občanské fórum	1413	55,65	Všelid. dem. str., Sdruž. pro rep.	22	0,87
Všelid. dem. str., Sdruž. pro rep.	18	0,71	Všelid. dem. str., Sdruž. pro rep.	29	1,14	Volební seskup. zájm. svazů v ČR	31	1,23
Volební seskup. zájm. svazů v ČR	24	0,95	Volební seskup. zájm. svazů v ČR	26	1,02	Komunistická strana Československa	352	13,96
Komunistická strana Československa	359	14,18	Komunistická strana Československa	367	14,45	Spojenectví zeměděl. a venkova	145	5,75
Spojenectví zeměděl. a venkova	111	4,39	Spojenectví zeměděl. a venkova	157	6,18	ČS. demokratické fórum	10	0,40
Soužití a maď. kr.-dem. hnutí	0	0,00	ČS. demokratické fórum	9	0,35	Strana zelených	93	3,69
ČS. demokratické fórum	8	0,32	Strana zelených	81	3,19	Sociální demokracie	153	6,07
Strana zelených	76	3,00	Hnutí čs. porozumění	1	0,04	Stana přátel piva	16	0,71
Hnutí čs. porozumění	1	0,04	Sociální demokracie	127	5,00	Křesťanská a demokratická unie	246	9,76
Sociální demokracie	104	4,11	Strana přátel piva	13	0,51			
Strana přátel piva	12	0,47	Křesťanská a demokratická unie	167	6,58			
Křesťanská a demokratická unie	152	6,01						

6.2 Volby do obecního zastupitelstva

Uplynuly prázdniny a občané Blovic se pozvolna začali připravovat k volbám do městského zastupitelstva. Termín konání voleb byl stanoven dle zákona ČNR č. 368,

¹³³ Volby do České národní rady konané ve dnech 8. až 9. 6. 1990: Výsledky hlasování za územní celky (Kraj: 34 Západočeský, Okres: 06 Plzeň-jih, Obec: 557587 Blovice). *Volby* [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/cnr1990/u53112?xkraj=34&xokres=6&xobec=557587>

Volby do Sněmovny národů Federálního shromáždění konané ve dnech 8. až 9. 6. 1990 na území České republiky: Výsledky hlasování za územní celky (Kraj: 34 Západočeský, Okres: 06 Plzeň-jih, Obec: 557587 Blovice). *Volby* [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/sn1990/u53112?xkraj=34&xokres=6&xobec=557587>

Volby do Sněmovny lidu Federálního shromáždění konané ve dnech 8. až 9. 6. 1990 na území České republiky: Výsledky hlasování za územní celky (Kraj: 34 Západočeský, Okres: 06 Plzeň-jih, Obec: 557587 Blovice). *Volby* [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/sl1990/u53112?xkraj=34&xokres=6&xobec=557587>

o volbách do zastupitelstev obcí, na sobotu 24. listopadu. Všechny politické strany a politická hnutí měly možnost vykonávat předvolební schůze, vylepovat propagační plakáty na různých místech ve městě a využívat možnost místního rozhlasu.

Veřejná předvolební schůze Lidové strany se konala 7. listopadu 1990 za účasti 60 občanů v Domě dětí a mládeže v Blovicích. Místní výbor KSČ konal předvolební schůzi v sále sokolovny v Blovicích dne 12. listopadu za účasti 130 členů strany. Občanské fórum uskutečnilo předvolební schůzi 19. listopadu rovněž v sále blovické sokolovny. Této schůze s devítihodinovým programem se zúčastnilo kolem 250 občanů. Předvolební projev přednesl Jaroslav Kratochvíl, jenž byl jedním z kandidátů za OF do městského zastupitelstva, ale také přijal kandidaturu na funkci starosty. Tyto předvolební schůze byly určeny především na představení kandidátů a seznámení s jejich volebním programem.

Zhruba dva nebo tři týdny před uskutečněním voleb byla po Blovicích, ve výlohách obchodů vystavena tabula kandidátů do městského zastupitelstva. Z Občanského fóra kandidovalo 12 blovických občanů,¹³⁴ 15 kandidátů z Československé strany lidové,¹³⁵ 10 kandidátů z Národně socialistické strany.¹³⁶ Z KSČ kandidovalo pouhých 8 občanů.¹³⁷ Co se týká okrskových volebních komisí, od voleb do Federálního shromáždění a České národní rady nedošlo k žádné personální změně.¹³⁸ Hlasovací lístky byly voličům doručeny jako vždy 3 dny před uskutečněním voleb. Občané měli možnost si přečíst instrukce k volbám, které byly uveřejněny v listopadovém vydání *Zpravodaje města Blovice* č. 7/90. Jak již bylo řečeno, vlastní volby se uskutečnily v sobotu 24. listopadu 1990 od 8,00 hodin do 20,00 hodin. Účast byla opět vysoká, přišlo 85,5 % voličů. Spolupráce mezi členy komisí byla stejně chválná jako v červnových volbách.

---

¹³⁴ Jména kandidátů OF – Jaroslav Kratochvíl, Alexyová Jana, doc. Ing. Emil Koutský, CSc., Ing. Jan Kavalíř, Hana Gažárová, Milan Navrátil, Ing. Miloš Seidl, Miroslav Sýkora, Zdeněk Sviták, JUDr. Věnceslava Pelanová, Karel Paleček, Jan Poduška.

¹³⁵ Jména kandidátů Československé strany lidové – Josef Červenka, Vladimír Pavel, Josef Vaník, Petr Úbl, Václav Matoušek, Ladislav Růžička, Radovan Beneš, Jarmila Třísková, Helena Nová, Jan Klement, Jaroslav Mašek, Josef Sladký, Marie Voříšková, Josef Zmeškal, Jan Langr.

¹³⁶ Jména kandidátů do Národně sociální strany – Ing. Karel Škrábek, Dr. Jiří Žáček, Dana Krosnařová, Viktor Zahradník, Jiří Sýkora, Ing. Karel Bečvář, Josef Šimek, Václav Podroužek, Zdeněk Herejk, Ladislav Bečvář.

¹³⁷ Jména kandidátů KSČ – Ivana Hrubá, Jaroslav Řapek, Jiří Vokurka, Zdeněk Mašek, Josef Kajer, Pavel Otta, Vladimír Kopal, Karel Prokopec.

¹³⁸ SOKA Plzeň-jih, ONV Plzeň-jih, odbor vnitřních věcí, nezpracovaný fond, č. př. 60/99, Zápis o výsledku kandidátních listin, místní volební komise v Blovicích, rok 1990, kar. 9.

V průběhu meziobdobí voleb do zasedání městského zastupitelstva zůstali prozatím v nejvyšších funkcích předseda Karel Prokopec a tajemník Zdeněk Honz.¹³⁹

Tab. č. 2: Volební výsledky v Blovicích v roce 1990¹⁴⁰

Název volební strany kandidující do městského zastupitelstva	Platné hlasy	
	Celkem	v %
Československá strana lidová	6 144	18,80
Komunistická strana Československa	3 722	11,30
Občanské fórum	18 256	55,70
Národně demokratická strana	4 399	14,00

6.3 Změny ve vedení Městského národního výboru v Blovicích po volbách do obecních zastupitelstev

První ustavující plenární zasedání MěstNV Blovice po uskutečnění voleb do obecního zastupitelstva se konalo dne 6. prosince 1990 v blovické sokolovně. Dle údajů z prezenční listiny bylo přítomno 20 členů městského zastupitelstva a 100 blovických občanů. Plenární zasedání bylo zahájeno panem Jiřím Sýkorou, jenž byl nejstarším členem městského zastupitelstva. Přivítal všechny přítomné a seznámil je s programem jednání. Do funkce zapisovatele ustavujícího zasedání byla jmenována paní Milena Hofrichtrová a ověřovateli zápisu byli jmenováni Jana Alexyová a doc. Ing. Emil Koutský, CSc., již byli rovněž členy městského zastupitelstva.

Po zahájení proběhla volba mandátové komise, volební a návrhové komise. Mandátová komise byla schválena v následujícím složení – Ing. Miloš Seidl, Ivana Hrubá, Josef Sladký, MVDr. Jiří Žáček. Volební a návrhová komise byla schválena ve složení – Ing. Zdeněk Mukenšnábl, Jaroslav Mašek, Vladimír Kopal. Obě komise byly schváleny bez připomínek. Následovalo složení slibu městského zastupitelstva. Celkem bylo zvoleno 21 členů městského zastupitelstva.¹⁴¹ Přítomní členové městského zastupitelstva složili

¹³⁹ SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1990–1997, s. 69–71.

¹⁴⁰ Tamtéž.

¹⁴¹ Za Občanské fórum 12 zastupitelů: doc. Ing. Emil Koutský, CSc., Milan Navrátil, Zdeněk Sviták, Jana Alexyová, Ing. Jaroslav Průcha, Jaroslav Kratochvíl, Milan Pilz, František Bočan, Miroslav Sýkora, Ing. Miloš Seidl, Jiří Pondělík, Ing. Zdeněk Mukenšnábl; za KSČ 2 zastupitelé: Ivana Hrubá, Vladimír Kopal; za Československou stranu lidovou 4 zastupitelé: Josef Sladký, Vladimír Pavel, Jaroslav Mašek, Josef Vaník; za Národně-sociální stranu 3 zastupitelé: Ing. Karel Škrábek, Jiří Sýkora, MVDr. Jiří Žáček. Srov. SOKA Plzeň-jih, MěstNV Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1990–1997, s. 70–71.

slib, který byl přednesen Milanem Navrátilem. Poté členové zastupitelstva podali ruku panu Sýkorovi a slib stvrdili podpisem. Následně se přikročilo k hlavnímu bodu jednání, volbě starosty, místostarosty a členů okresního shromáždění. Kandidáty na starostu obce byli Jaroslav Kratochvíl a Josef Vaník. První jmenovaný obdržel ve veřejném hlasování 17 hlasů, 1 hlas byl proti. Druhý v pořadí obdržel ve veřejném hlasování 18 hlasů, 2 občané se hlasování zdrželi a proti nebyl žádný. Nakonec byl všemi hlasy do funkce tajemníka městského úřadu odhlasován Josef Vaník. Jmenování do této funkce mělo být provedeno dodatečně. Nově zvoleným starostou byl zvolen Jaroslav Kratochvíl. Městská rada byla schválena v následujícím složení – Jaroslav Kratochvíl – starosta, Josef Vaník – zástupce starosty, zbytek rady byl dále pětičlenný – doc. Ing. Emil Koutský, CSc., Milan Navrátil, Zdeněk Sviták, Ing. Karel Škrábek a Miloslav Pilz. Zástupci do okresního shromáždění okresního úřadu Plzeň-Jih byli zvoleni – starosta Jaroslav Kratochvíl a členové – Ing. Karel Škrábek a Ing. Jaroslav Průcha. V závěru zasedání nově zvolený starosta Jaroslav Kratochvíl přednesl projev. Zahájil ho konstatováním, že celý rok 1990 prožil ve složitých podmínkách. Z titulu vedoucího pracovníka školství byl nucen řešit velice nepříjemné problémy. Poznamenal, že přes všechny tyto komplikované podmínky má krásný pocit z nově vzniklé svobodné společnosti. Pokud se budou všichni občané společnými silami snažit, budou mít koncem roku dobrý pocit z toho, že položili pevné základy pro nápravu všech problémů, které se za uplynulá léta nashromáždily. Všichni budou usilovat o to, aby se Blovice koncem roku staly opravdu hezkým městem. Následně se obrátil na nově zvolené členy městského zastupitelstva, protože právě oni dostali důvěru voličů a nenechali se zvolit pouze proto, aby zjistili, kolik občanů je jim ochotno dát hlas. Předpokládal, že se nechali zvolit s vědomím, že je čeká hodně práce a že jsou připraveni městu pomoci. Zdůraznil, že jim plně důvěřuje a zároveň jim za předpokládanou práci poděkoval. Dodal, že za velice důležitý předpoklad dobré práce členů městského zastupitelstva považuje plné pochopení nejbližších rodinných příslušníků.

Dále ve svém projevu poznamenal, že je stále předmětem různých pomluv. Řekl, že takových pomluv je nejlépe si nevšímat a dělat si dobře svoji práci. Vyzval nové vedení města, aby se co nejrychleji seznámilo s celou problematikou a zažádal všechny místní organizace a podniky, aby jej nebo jeho zástupce pozvaly na nejbližší jednání. Zastával názor, že vzájemná bližší poznání budou prospěšná pro budoucí spolupráci. Na úplný závěr poděkoval radě bývalého MěstNV v čele s panem Prokopcem, bývalému tajemníkovi MěstNV Janu Poduškově či Zdeňku Honzovi za vedení města v nelehké situaci letošního

roku. Při této příležitosti vyzval všechny přítomné občany vzpomenout památky pana Radimíra Vyorálka, jenž bohužel v průběhu letošního roku zesnul. Připomněl jeho nehynoucí zásluhy o úspěšný průběh sametové revoluce ve městě.¹⁴² Poté všem poděkoval za účast a popřál členům městského zastupitelstva mnoho úspěchů do práce.¹⁴³

---

¹⁴² *Zpravodaj města Blovic*, ročník 1990, prosinec, č. 8, s. 1–2.

¹⁴³ SOKA Plzeň-jih, ONV Plzeň-jih, odbor vnitřních věcí, nezpracovaný fond, č. př. 60/99, Zápis o výsledku kandidátních listin, místní volební komise v Blovicích, rok 1990, kar. 9.

7 Závěr

Po sametové revoluci, která probíhala od 17. listopadu až do 29. prosince 1989, se Československo po téměř 45 letech stalo svobodnou, demokratickou republikou. Veškeré tyto události se zrcadlily i v Blovicích. Město, které roku 1960 pozbylo statusu okresu, si po celé období 60. až 80. let uchovávalo centrální funkce jak po správní, tak po kulturní i stranické stránce. V roce 1986 proběhly poslední volby do národních výborů, které určily složení pléna městského národního výboru do podoby, jakou mělo až do roku 1989. Právě ve druhé polovině 80. let se na obecné úrovni začínaly ozývat hlasitěji kritické názory. Především vysokoškolští studenti projevovali nespokojenost se stávajícím režimem. Začali pořádat mítinky, diskusní fóra, vydávat časopisy a sepisovat petice. První demonstraci uspořádali již počátkem roku 1989 (tzv. Palachův týden), byla okamžitě přerušena zásahem pořádkových sil. Nositelem vlastní sametové revoluce se stalo Občanské fórum založené 19. prosince 1989. Jeho nejdůležitější osobností byl Václav Havel. Měl mimo jiné velký vliv na studenty ohledně ukončení stávk. Studenti však nehodlali stávku ukončit, dokud nebude Václav Havel zvolen prezidentem. Jeho zvolení do funkce prezidenta republiky se událo 29. prosince 1989.

V Blovicích se informace o revoluci přejímaly zpočátku v pokřivené podobě dané státem kontrolovanými médii. Občanské fórum bylo založeno o víkendu 25. a 26. listopadu z iniciativy mladých lidí, učitelů zdejší základní školy a gymnázia. Představitelé OF pořádali shromáždění v blovické sokolovně. 27. listopadu se konala stejně jako v Praze i jiných městech generální stávka. Zúčastnila se jí většina blovických občanů. Do stávk se rovněž připojili zaměstnanci zdejších významných podniků Merkur a Škoda Blovice. Demontrace byla ukončena zvolením prezidenta Československé republiky. Shromáždění představitelů Občanského fóra se pořádala nadále.

Ve třetí části zjišťuji velké změny, především personální, které se udály v důsledku revoluce. Personální změny potkaly plénum městského národního výboru, výměnu prodělal i post tajemníka. Další obměny prodělalo školství, ale i již zmíněné podniky. Došlo k odstraňování symbolů komunistického režimu. Tyto změny se nejvíce projevíly na přejmenování ulic a náměstí. Rovněž se v Blovicích rozběhlo soukromé podnikání. V závěrečné části práce popisuji průběh voleb do Federálního shromáždění, České národní rady a voleb do městského zastupitelstva. Největší počet hlasů získalo podle předpokladů Občanské fórum. Z výsledků voleb vyplývá, že většina občanů pokládala upevnění

demokracie v naší republice za prvořadý úkol. V důsledku voleb se zásadně změnilo složení Městského národního výboru v Blovicích.

V průběhu psaní své bakalářské práce jsem dospěla k závěru, že rok 1989 i v regionálním rozměru je hodně široké téma, jež by mohlo být podkladem pro další zevrubnou badatelskou činnost zejména na poli archivních pramenů a vzpomínek pamětníků.

8 Soupis pramenů a literatury

8.1 Literatura

BUREŠ, Jan. *Občanské fórum*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-087-1.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, Jan JANÁK a Jan DOBEŠ. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-709-1.

KOUTSKÁ, Ivana, Vojtěch RIPKA a Pavel ŽÁČEK, ed. *Občanské fórum, den první: vznik OF v dokumentech a fotografiích*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2009. ISBN 978-80-87211-28-1.

KOVAŘÍK, Václav. *Blovice 1284–1984*. Blovice: Městský národní výbor v Blovicích. 1984.

KOŽELUH, Josef. *Blovice: historie školství*. Blovice: Muzeum jižního Plzeňska v Blovicích, 2012. ISBN 978-80-87495-05-6.

KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Nakladatelství Libry, 1996. ISBN 80-85983-12-5.

PELANT, Jan. *Města a městečka Západočeského kraje*. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1988.

SKÁLA, Adam a kol. *Dějiny města Plzně 3*. Plzeň: Statutární město Plzeň, 2019. ISBN 978-80-87911-07-5.

SUK, Jiří. *Labyrintem revoluce: aktéři, zápletky a křižovatky jedné politické krize (od listopadu 1989 do června 1990)*. Praha: Prostor, 2009. ISBN 978-80-7260-219-3.

VALEŠ, Lukáš a PETRÁŠ, Jiří. *Česká města a okresy v letech 1989–1990*. České Budějovice: Vysoká škola evropských regionálních studií, 2016. ISBN 978-80-7556-011-7.

VALEŠ, Lukáš, ed. *Rok 1989 v Plzni a západních Čechách*. Dobrá Voda: A. Čeněk, 2003. ISBN 80-86473-55-4.

VALEŠ, Lukáš. *Listopad '89 v Klatovech, aneb, Klatovy v přelomových letech 1989–1990*. Klatovy: AgAkcent, 2005. ISBN 80-903093-9-9.

8.2 Internetové zdroje

Databáze demografických údajů za obce ČR. *Český statistický úřad* [online]. Praha, ČSÚ, 2018 [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

Volby do Sněmovny národů Federálního shromáždění konané ve dnech 8. až 9. 6. 1990 na území České republiky: Výsledky hlasování za územní celky (Kraj: 34 Západočeský, Okres: 06 Plzeň-jih, Obec: 557587 Blovice). *Volby* [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/sn1990/u53112?xkraj=34&xokres=6&xobec=557587>

Volby do Sněmovny lidu Federálního shromáždění konané ve dnech 8. až 9. 6. 1990 na území České republiky: Výsledky hlasování za územní celky (Kraj: 34 Západočeský, Okres: 06 Plzeň-jih, Obec: 557587 Blovice). *Volby* [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/sl1990/u53112?xkraj=34&xokres=6&xobec=557587>

Volby do České národní rady konané ve dnech 8. až 9. 6. 1990: Výsledky hlasování za územní celky (Kraj: 34 Západočeský, Okres: 06 Plzeň-jih, Obec: 557587 Blovice). *Volby* [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/cnr1990/u53112?xkraj=34&xokres=6&xobec=557587>

8.3 Prameny archivní

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, Městský národní výbor Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1968–1989.

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, Městský národní výbor Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1990–1997.

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, Městský národní výbor Blovice, (nezpracovaný fond), zápis z jednání 4. plenárního zasedání MěstNV Blovice, 12. 12. 1986, kar. 5.

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, Městský národní výbor Blovice, (nezpracovaný fond), č. př. 1269, zápisy z jednání rady MěNV Blovice, 1989–1990, kar. 24.

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, Městský národní výbor Blovice, (nezpracovaný fond), zápisy z jednání plenárního zasedání MěstNV Blovice.

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, Městský národní výbor Blovice (nezpracovaný fond), písemnosti předsedy MěstNV, kar. 36.

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, Městský národní výbor Blovice (nezpracovaný fond), kronika města 1955–1968.

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, Okresní národní výbor Plzeň-jih, (nezpracovaný fond), č. př. 1059, Vyhláška MěNV Blovice o stanovení volebních obvodů pro volby 1986, kar. 5A.

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, Okresní národní výbor Plzeň-jih, (nezpracovaný fond), č. inv. 14, kar. 4.

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, Okresní úřad Plzeň-jih (nezpracovaný fond), kancelář přednosty, č. př. 30/01, usnesení obecních zastupitelstev, rok 1990–1994, kar. 7.

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, ONV Plzeň-jih, odbor vnitřních věcí, nezpracovaný fond, č. př. 60/99, Zápis o výsledku kandidátních listin, místní volební komise v Blovicích, rok 1990, kar. 5.

8.4 Prameny vydané

K urychlení demokratizace. *Nový život 20*, 1990, č. 9, s. 2.

KC Of Plzeň-jih. Bývalým komunistům. *Nový život 20*, 1990, č. 23, s. 5.

Nový život: Noviny Okresního národního výboru Plzeň-jih. Plzeň: ONV Plzeň-jih, 1989–1990.

Odbor pracovních sil ONV Plzeň-jih. Pomoc amnestovaným. *Nový život 20*, 1990, č. 2, s. 1.

Prohlášení Koordinačního centra OF okresu Plzeň-jih. *Nový život 20*, 1990, č. 5, s. 1.

RP, pisatelé ze Stod. Hlas nestraníků. *Nový život 19*, 1989, č. 50, s. 1.

Ředitelství KB, pobočka Plzeň-jih. Podpora soukromého podnikání. *Nový život 20*, 1990, č. 5, s. 1.

Shromáždění funkcionářů LM Plzeň-jih. Stanovisko lidových milicí. *Nový život 19*, 1989, č. 48, s. 1.

Shromáždění OF v Blovicích. *Nový život 20*, 1990, č. 8, s. 1.

STANÍČEK, Václav. Omluva pracovníkům školství. *Nový život 20*, 1990, č. 2, s. 2.

Stanovisko OV KSČ k prvním demokratickým volbám. *Nový život 20*, 1990, č. 24, s. 2.

ŠTRUNC, Vladimír. Tak chápou demokracii? *Nový život 19*, 1989, č. 5, s. 1.

Zpravodaj města Blovic. Blovice: Místní národní výbor, 1989–1990.

Žádáme občany o spolupráci. *Nový život 20*, 1990, č. 11, s. 3.

9 Resume

The bachelor thesis deals with the process and consequences of the Velvet Revolution in Blovice, a town on the south of the Plzeň region. The aim of the bachelor thesis, based on the method of description, was to find out, how the life in the town changed as a result of the Velvet Revolution. The thesis is divided into three parts. In the first part, I outlined the picture of the town before the Velvet Revolution. More precisely, the political representation, institutional network and possible expressions of disagreements with the current totalitarian regime. The second part is oriented on its own process of the Velvet Revolution in Blovice – the way of information penetration from Prague events into the region is monitored, the constitution of the local branch of the Civil Forum and its reflection in everyday life is also observed. In the third part I describe the events during the first year after the fall of the communist régime. I focused mainly on the change in the lead of the town's national committee, the representatives of the Civil Forum, the removal of the symbols of the communist régime from public areas, gradual start of the trade sector and in the very end I describe the process and results of the first democratic municipal elections.